17

EUGE

SEMINARIO CONCILIAR DE BARCELONA

Fascículo 17º .... Noviembre de 1.960.

I N D I C E

Primera Parte

Segunda Parte

- - - -

Colaboran: José Breu, Luís Ferret, Francisco Gironella,- Enrique Grases, Ramiro Gual, Jorge Ligüerre,- Gaspar Mora, José Mª. Palom, Ezequiel Sendrós, Juan Soler Amigó, Juan F. Soler Piera.

===========

PRIMERA PARTE

Concluímos el estudio sobre el CATECISMO iniciado en el número anterior con la publicación de tres artículos de orientación concreta. El primero da una visión teórico-práctica de la psicología infantil en función de su pedagogía. El segundo trata del problema del Catecismo enfocado ya hacia un Post-Catecismo. Finalmente, el tercero muestra la puesta en práctica de los estudios de pedagogía infantil, en varios de los textos de Catecismo publicados últimamente.

....

¿QUE ES EL NIÑO?

Dividimos el presente trabajo en tres capítulos: la Inteligencia, la Afectividad y el Aprendizaje. Bajo estos tres puntos de vista, vamos a estudiar al niño como sujeto de la Catequesis; entendiendo por tal, la enseñanza del Catecismo en sus respectivos grados. Por lo tanto, la edad del niño objeto de este artículo oscilará desde los 6-7 años hasta los 12 - 13.

La división que hacemos -en estos tres capítulos-, no se da en la realidad. El niño es un TODO. Cada una de las partes no tiene razón de ser, no se da, sino en función de este UNO INTEGRAL. Es ésta una idea fundamental que no hay que olvidar cuando se estudia al niño, aunque sea parcialmente. No hay que olvidarla tampoco al leer este trabajo en el que, como se comprenderá fácilmente, la división es puramente convencional, en orden a facilitar un estudio metodológico del tema.

I.- INTELIGENCIA

ATENCION.

En todo proceso intelectivo de alguna realidad, ocupa un lugar preeminente la atención. Es por ella, que la mente actúa sobre un objeto. Y así, quien permanece atento multiplica en gran manera su capacidad de conocer con claridad, ordenar naturalmente sus pensamientos y recordar con precisión. La dificultad en comprender radica muchas veces no en la capacidad intelectual, sino en la falta de una adecuada atención.

El educador, por tanto, deberá conseguir en todo momento la atención de sus oyentes. Uno de los factores más importantes en la atención es el interés, cuyo aspecto se desarrollará más adelante.

MEMORIA.

Esta atención es también la primera ley para que el niño no sólo entienda, sino que, asimismo, recuerdo de lo aprendido anteriormente. Pero esto no es suficiente para memorizar. Es necesario además que clasifique las diversas

nociones que han impresionado su cerebro. Para conseguirlo puede ser muy útil el explicar los diversos temas por medio de cuadros sinópticos. Estos ayudan por su orden lógico que ilumina la inteligencia y por su disposición que estimula el sentido de la vista. Al mismo tiempo, se precisa que estas mismas nociones sean asociadas a otras ya integradas en la memoria. Esta asociación podrá conseguirse de diversas maneras. Una de las cuales, puede consistir en la misma lógica de las cosas. A la idea de comida, por ejemplo, se une naturalmente la de pan, carne y, en general, la de cualquier alimento sólido o líquido. Otras formas de obtener la asociación consisten en utilizar la analogía de los sonidos en las palabras, y también, en la formación de ritmos.

Así se llegan a retener listas de palabras, mediante la unión de las primeras sílabas de las mismas en una única expresión. Sin embargo, no conviene abusar de estos juegos de vocablos. Debe tenderse a que las asociaciones de ideas sean lo más lógicas y naturales posibles. Es precise tener también en cuenta, que la memoria es favorecida por las leyes de semejanza, contigüidad, proximidad, frecuencia, contraste e intensidad de los diversos estímulos.

En cambio, determinadas condiciones obstaculizan la actividad mnémica. Y así, cuando dos detalles se han asociado entre sí formando una unidad, es más difícil enlazar un nuevo detalle con cualquiera de los anteriores, que si se hubiera hecho al principio. Asimismo recordar dos temas complejos semejantes es más difícil que memorizar temas completamente disímiles.

Asimismo el educador debe tener presente que el material a recordar viene determinado por las necesidades y fines de la personalidad. La importancia de los estímulos depende de su conexión con el núcleo de la personalidad, así como de los principios selectivos, distintos en cada individuo, y que además varían con la edad, cambios de condiciones ambientales y diferentes estados de ánimo. Los estímulos que transtornan el equilibrio tienden a olvidarse, pues la memoria actúa como el organismo en general,

eliminando los elementos que no pueden ser integrados en el sistema vital.

Importa destacar que la memoria en orden a aprender-es distinta de la que opera en las situaciones de la vida. En la primera, los hechos recogidos, a menudo no se incorporan a la personalidad, como ocurre en cambio con la memoria relativa a las experiencias vitales.

LENGUAJE E INTELIGENCIA.

Expresamente hemos unido estos dos conceptos en un mismo apartado. En efecto, aunque cabría hacer un estudio por separado de cada uno de ellos, de hecho, en el niño sobre todo, van estrechamente unidos, progresando paralelamente y siendo uno la manifestación del otro.

El lenguaje tiene una importancia trascendental en la "vida de relación" del niño. Gracias a él, el pequeño se pone en contacto con los demás. Su diferencia con el lenguaje del adulto es manifiesta. Este es capaz de hablar en abstracto (fruto de la inteligencia que es capaz de engendrar conceptos abstractos), y su lenguaje es eminentemente social. El del niño es exclusivamente individual; es incapaz de emitir cualquier idea abstracta. Su inteligencia no va, no puede ir, más allá de lo concreto, de lo presente en la vida afectiva del niño. La afectividad en el niño, rige y orienta su progreso intelectual, y por ende también el lingüístico. Recalcamos esta última idea porque es importantísima y abre amplios horizontes en la pedagogía catequística. Más adelante volveremos sobre ella.

Al hablar aquí de inteligencia, nos referimos al concepto funcional-biológico de ella misma. O sea, no tanto al COMO, sino al POR QUE. La entendemos asimismo, en su concepto estructural, porque, aquí nos interesa la función de la inteligencia en el TODO del niño -en el "unum per se" en términos escolásticos-. Y así, conforme a ese punto de vista, podríamos definir la inteligencia como la búsqueda del restablecimiento del equilibrio, roto por una necesidad que no se puede satisfacer automáticamente.

En otras palabras. Desde el momento en que el niño se pone en contacto con la vida, se encuentra con una serie - de problemas, de necesidades -provenientes del mundo exter no y aún interno- que su naturaleza tiende a resolver auto máticamente. Mientras no se puede hablar de la existencia- de una inteligencia en el niño, los problemas que se le - plantean son del orden puramente fisiológico y su organis- mo se basta a resolverlos, sin más complicaciones. Ahora - bien cuando la inteligencia hace su aparición, estos pro - blemas toman otro cariz, o más exactamente, aparecen otros problemas distintos, de otro orden, que la simple vida or- gánica no se basta a resolver. Entonces es cuando entra en función la capacidad intelectual del niño, tratando de re- solver la dificultad. A veces lo consigue, pero a veces - -las más- no. Y aquí entra en acción el educador. Podemos- señalar dos clases de necesidades: natural y adquirida. La primera la hemos venido tratando. La última, de más interés es la que abre perspectivas al educador.

En efecto, la misión de éste, según lo que hasta aquí se ha expuesto, es la de provocar necesidades en el niño.- Es decir, romper su equilibrio biológico, a base de pregun tas, sugerencias ...para que se vea obligado a ejercitar - su inteligencia buscando la solución adecuada. Cuando se - ha conseguido crear este estado en el niño, romper este - equilibrio, todo él se pone en tensión para intentar resta blecerlo. Es ésta una inmejorable disposición que el peda- gogo debe aprovechar al máximo. Podemos distinguir, según- esto, en la inteligencia tres operaciones: a) La pregunta- que puede venir tanto del niño como del educador; b) La bús queda de la solución apropiada y c) La verificación, o solu ción al problema.

Volviendo al lenguaje como expresión de los progresos intelectuales del niño, hay que tener en cuenta dos facto- res muy importantes. En primer lugar es muy posible -todos lo hemos constatado- que el niño dé un sentido equívoco a una palabra. Es decir, en su conocimiento intelectivo de - las cosas ha dado un sentido que no le es propio a una pa- labra determinada. Y así, no se puede hablar con propiedad de mentira. Porque en el fondo, subjetivamente, el niño di

ce verdad, aunque la frase sea errónea objetivamente. Por la facilidad con que se da este fenómeno es conveniente que el educador, antes de sancionar una respuesta, se dé buena cuenta del sentido que el niño da a cada una de las palabras.

Según Gamelli, el lenguaje tiene una doble función: cognoscitivo-intelectual y afectivo-volitiva. En el niño, desde luego, predomina la segunda. Quiere esto decir que éste da preferencia en su formación lingüística e intelectual a aquellos conceptos que constituyen para él un atractivo de tipo afectivo. Ya hemos ponderado anteriormente la influencia de la afectividad a este respecto. Por lo tanto el educador ha de procurar presentarle el material catequístico revestido de una carga de afectividad que haga que el sujeto viéndolo atractivo, lo haga suyo, lo asimile. Pretender otra cosa es difícil, incluso diriamos imposible. Es obrar "contra natura". Ya se manifiesta esto en el niño de uno a dos años, al imitar sólo aquello que le atrae, que está conforme con su naturaleza psicofisiológica. Los conceptos "fríos", abstractos, chocan en la mentalidad del niño. No se asimilan.

La madurez del lenguaje y el desarrollo, en sentido propio, de la inteligencia, no se alcanzan hasta los diez once años, Hasta esta edad el niño no puede "entender" más que oraciones -en sentido gramatical- simples. Por lo tanto, las subordinadas escapan a su alcance, a no ser que se trate de oraciones causales o finales. Demasiadas frases yuxtapuestas constituyen asimismo un obstáculo a la inteligencia pueril. Por ejemplo: si se intenta explicar al niño con la siguiente "fórmula" el Santo Sacrificio de la Misa, diciéndole que es "el sacrificio del Cuerpo y Sangre de Nuestro Señor Jesucristo que se ofrece a Dios por medio del Sacerdote, renovando el sacrificio del Calvario" es fácil que la expresión "por medio del sacerdote" no le sugiera nada. Al llegar aquí el niño ha tropezado, ha perdido el hilo de la explicación, porque en vez de encontrar lo continuo, ha hallado un "nudo", que no ha podido superar.

• • • • •

NOCION DEL TIEMPO.

Un factor importante en el desarrollo intelectual - del niño es su sentido del tiempo. Antes de los 7 años - es frecuente la confusión de los adverbios temporales - "antes" y "después" ; no tiene exacta noción de la diferencia temporal que existe entre los términos "segundo"- "hora", "mes" y "año". Por otra parte, a cualquier niño- de 8 ó 9 años a quien se pregunte la relación entre dos- términos inmediatos de la serie cronólogica (cuántos minutos tiene la hora, cuántos segundos tiene el minuto, - etc. ...), es posible que conteste correctamente, pero- si se le hace apreciar "grosso modo" cuántos segundos - "le parece" que tiene un año, contestará -si lo hace- - un número de dos o tres cifras. Es decir, si bien ha sido capaz de recordar memorísticamente el dato escolar correspondiente (el mes tiene treinta días, el año doce meses, etc.), ha sido incapaz, no obstante, de concebir, con arreglo a su sentido, el valor temporal de dichas relaciones.

En otras palabras, el niño vive al margen del tiempo: en un puro "presente". Como dice Rimaud: "...N'ayan - pas la notion du temps, il vit dans le présent, ni alourdi par le passé ni talonné par l'urgence de l'avenir". - Ahora bién, la intensificación de los trabajos, la obligación de someter su horario vital a un ritmo fijo, la - necesidad, en una palabra, de "aprovechar el tiempo" -que hasta ahora no se le había presentado- lleva al muchacho en esta edad a fijarse en su decurso y a organizar un sistema de puntos de referencia que tiene como base de "control" en el dia, al reloj, y en el año, ciertas vivencias emocionales que emergen nítidamente en el campo de los- recuerdos y a partir de las cuales por vía deductiva, localiza cronológicamente las demás.

Un decisivo progreso se realiza cuando, gracias a la memoria, posee un pasado verdaderamente suyo: entonces la misma distinción que ha hecho entre el presente y el- pasado, le impele a realizar una segunda distinción entre el presente y el futuro.

La aplicación práctica para el catequista es obvia. Debe prescindir del tiempo en sus explicaciones (Por regla general). A veces sin embargo, es imprescindible localizar alguna explicación. Entonces no hay que olvidar que el niño es concreto en sus apreciaciones, y que las refiere, como ya hemos dicho, a ciertas efemérides emocionales afectivas.

GENESIS DE LAS IDEAS RELIGIOSAS

A) La idea de Dios, La ley moral. El bien y el mal.

El niño de 5 a 8 años, cuando no ve la conexión de la sucesión temporal de los fenómenos los atribuye a cualquier persona adulta o bien a una potencia muy semejante al adulto, por cuya fuerza siente una gran admiración. Alguna vez identifica esta potencia con Dios.

A grandes rasgos podríamos resumir el concepto que de Dios tiene la criatura a esta edad: a) Yuxtapone en su inteligencia y llega a confundir, los conceptos de padre y Dios, y b) Concibe a Dios como un recurso cósmico que explica las cosas incomprensibles para él.

Para el niño educado religiosamente, Dios es "algo" personal, invisible pero presente, al cual rezan sus padres y al cual le enseñan a rezar. Dios para él siempre está en el cielo, dominando el mundo, en las "imprecisas fronteras" de este mundo, "en dirección de las estrellas" (Rimaud). Mas tarde, con la aparición de la conciencia moral, Dios llega a ser algo interior y trascendente.

Hasta aquí, la sola razón del bien y del mal es una razón de autoridad. Está bien lo "mandado" ó "permitido" y mal lo "prohibido". Todo se resume pues en ser obediente a la autoridad (paterna, sobre todo). Pero al llegar a este punto, al darse cuenta de que la autoridad viene de Dios, pues Dios se ha convertido en algo interior y trascendente -como decíamos-, la autoridad ya no es, para la conciencia del niño, la razón determinante del bien y del mal. Dios es el autor de la ley moral, por encima de sus mismos padres Es El quien impone el deber y prohibe el pecado. El bien

y el mal morales se han convertido ya para el niño en - "absolutos": lo que absoluta e incondicionalmente debe- o no debe ser, tanto para los padres como para los hijos El bien y el mal son absolutos en los que el niño ve expresiones de la voluntad soberana de Dios. Sin embargo,- al no poseer todavia la razón lógica, el niño es incapaz de pasar de uno a otro de dichos conceptos: Dios y la - ley moral.

En cuanto a los niños educados al margen de la Religión, y de Dios, deberán esperar que, la razón lógica despierta, les plantee más o menos pronto la necesidad de la existencia de Dios, Pero no entra en nuestro propósito - el estudiar diferencialmente estos niños. No obstante el niño, aún ignorando a Dios, tiene conciencia moral que - le propone el bien moral como un absoluto, como un deber cuya razón de ser no se termina en la autoridad paterna, pues ve que muchas veces hay conflictos entre esta autoridad y la de su propia conciencia.

B) Eucaristía. Espíritu Santo. Alma. Bautismo. Los- Angeles.

Volviendo al niño educado cristianamente, hay que - hacer notar que la presencia interior de Dios en la conciencia, es--en él-- una permanente habitación en el alma, de la que el pequeño cristiano deduce el respeto para con su cuerpo santificado por el bautismo, principio activo- de orden sobrenatural, y que le permite oir en la voz de la conciencia, la voz del Espíritu Santo, maestro interior de "sagesse" (buena conducta...). Es también típica su - creencia en el santo Angel custodio, que lleva todas sus oraciones ante Dios.

La idea que el pequeño se hace de Jesucristo es sencillísima, contra lo que muchos se imaginan, Prescinde - de una religión histórica, de un conflicto exegético entre los dos Testamentos, y entra con toda sencillez en - el Antiguo Testamento "cuyos hombres y acontecimientos,- figuras del Salvador que ha de venir, tienen toda la firmeza de lo real, y toda la poesía de la imagen" (Rimaud) Y Dios, sin dejar de ser el Señor Todopoderoso, es un per

sonaje de esta Historia tan antigua y que aún continua.

La primera comunión representa para el niño una nueva forma de unión con Dios, de presencia de Dios, de amistad entre el pequeño y Nuestro Señor; este Dios hecho Hombre, que ya no es el Niño Jesús, pero que lo ha sido, y el niño aún se acuerda de ello.

II.- AFECTIVIDAD

Es bastante dificil sintetizar en pocas líneas la faceta afectiva del niño desde los 6 - 7 años hasta los 12 - 13.

En primer lugar, y como dato general, hay que constatar una intensa actividad em el niño. Actividad que repercute en todos los terrenos. Actividad que, a su vez es fruto de su intensa actividad biológica. Por regla general, el niño prefiere el juego en todas las actividades, incluso las intelectuales.

Ya hemos visto el importante papel que la afectividad juega en los procesos intelectuales, en el mismo progreso de la inteligencia. El educador rompe el equilibrio afectivo del pequeño, provocándole una urgente necesidad de restablecerlo. El niño entonces se vuelca con toda su afectividad, todo él está a punto para una buena labor pedagógica.

Por otra parte, asistimos a una verdadera transformación en la esfera afectiva del sujeto. Comprobamos la aparición de los sentimientos valorativos, el nacimiento de las inquietudes morales, el cambio de los intereses primitivamente utilitarios y egocéntricos por otros de tipo más elevado: propensión a demostrar gratitud, simpatía, compasión, etc. ... Asistimos igualmente al nacimiento de las prineras "amistades", a la formación de grupos cada vez más extensos (la típica "pandilla") capaces de tener un auténtico código de reglas sociales. Hacia los 8 - 9 años, aparece el sentimiento de responsabilidad autóctona, o sea no en relación con deberes im

puestos, sino con autopromesas incumplidas de reforma: por vez primera el niño es capaz de castigarse.

La misma espontaneidad del niño, tan característica a esta edad, viene condicionada por su afectividad. En efecto: si tenemos en cuenta que la afectividad, como hemos dicho, precede y mueve a la inteligencia y a la voluntad, es fácilmente comprensible que la espontaneidad del niño sea, sin duda alguna, una energía vital, un instinto sin reflexión ni libertad, pero eso sí, una energía caracterizada por su cualidad afectiva; la edad de la espontaneidad, más que la edad de la sensibilidad propiamente dicha, es la de la afectividad. Esto nos explica el por qué de un niño que no es auténtico, que no es natural, cuando su niñez se ha desarrollado en un medio ambiente de coacción, de intimidación, hostil, o, sencillamente, indiferente. Es preciso que el niño goce de un ambiente afectuoso, que satisfaga su necesidad de amar y de ser amado. En la familia sobre todo, es en donde se ha de respirar este ambiente. Anular su espontaneidad es impedirle vivir, crecer y desarrollarse plena y naturalmente.

III. - APRENDIZAJE

INTRODUCCION

El proceso de aprendizaje consiste en que el organismo asimila experiencias en la memoria, para recordarlas en las nuevas situaciones.

Es interesante que nos preguntemos no sólo COMO, sino POR QUE aprendemos. Es debido al proceso de crecimiento, desarrollándose primariamente de acuerdo con las leyes del organismo, dictadas desde dentro y no a través de las fuerzas del ambiente, sugeridas desde el exterior.

El proceso de aprendizaje se explica entre otras teorías, por la del "ensayo y error". Ante una determinada necesidad, después de diversas actuaciones desacertadas, se llega a conseguir el movimiento correcto. Este procedimiento, no sólo debe permitirse en el niño, sino que constituye su método natural de aprendizaje. Otra teo-

ría parecida a la anterior, es la del "placer y dolor". La consecución de un fin procura satisfacción y todos los movimientos que le estorban son rechazados por la insatisfacción que producen.

El aprendizaje no se explica por el azar, sino por sus motivos, ya sea por necesidades del organismo, por deseos inconscientes o por un propósito determinado.

Así pues, todo proceso de aprendizaje viene determinado por un fin. Se aprende para conseguir algo.

LA ACCION. (1)

Por regla general nos referimos al niño de 7 a 13 años.

El niño, a esta edad, tiene unas necesidades biológicas de expansión, de vida práctica y, consiguientemente, prefiere que las ideas se le inculquen "indirectamente" mediante la acción; una acción que le incita en su afectividad provocándole una fácil asimilación.

No olvidemos que el hombre es una totalidad dinámica, (no solamente estática) por lo tanto, la actividad no comprende sólo la voluntad, sino toda la persona como tal. Blondel define la acción como un "agente de modificación". Esta modificación puede ser: externa (y entonces es una aparente actividad educativa) e interna (la verdadera actividad educativa, radicada en la inteligencia). Pedagógicamente, podríamos definir la actividad como un camino de medios a recorrer, desde el proyecto al efecto.

En la medida en que una idea representa una proyección de las tendencias instintivas del niño, es, para el espíritu, un fenómeno importante, dinámico, interesante. Como dice Bloch: "... tanto en el orden especulati-

(1) Se toma aquí la palabra "actividad" o "acción", no en un sentido limitado y estrechamente pragmatista de actividad manual, relacionada con cualquier objetivo de orden práctico, sino en sentido amplio, que se opone a toda forma de receptividad y contiene todas las de la iniciativa mental.

vo como en el orden práctico, sólo será fecundo y educativo, aquel trabajo que esté condicionado por el juego de alguna tendencia instintiva, y no, impuesto anteriormente y sin relación con las necesidades del niño". Es en este sentido que sería admisible la "escuela nueva" (John Dewey), como "escuela activa". Sin embargo, Dewey exagera el valor de la acción, cuando dice que - "las ideas puras y desinteresadas son un mito", que "nacen para guiar y determinar la marcha de la acción" (ésta es toda la razón del ser de las ideas), y que son - "meros productos de la acción...".

Ya hemos dicho que las lecciones escolares deben estar en función de los problemas que se plantea el niño a esta edad, para poder resolverlos. Ahora bien, ya que éstos tienen un cariz eminentemente real y actual, hemos de deducir que las lecciones, adaptándose a su modo de ser, deben ser predominantemente activas y - actuales. Y no hay que olvidar, por otra parte, que en su desarrollo, es el niño quien tiene la iniciativa: - preguntar, descubrir, revelar sus problemas, etc... "El niño se desarrolla física e intelectualmente por medio de los ejercicios que hace, no por los que ve hacer" - (M.M. Demoor & Jonckeere). Y, como dice Kerchensteiner, no se trata de que el niño "sea activo"; es preciso que "sea activo por sí mismo", y esto no quiere decir que - debe ser solamente "él mismo activo", sino que el principio de lo que le impulsa a la acción, debe estar "en él mismo", y debe emanar "de él mismo".

Hay que tener en cuenta asimismo, que la - alegría que debe acompañar toda actividad, no arraiga - sino allá donde el trabajo que el niño tiene que realizar, se junta a sus impulsos, tendencias y disposiciones.

Finalmente cabría destacar tres acepciones de "acción": a) Acción motriz: la clase se reduce al lugar - de las experiencias prácticas del alumno; b) Acción verbal: que se opone al método de la "enseñanza dogmática", de la "lección magistral"; y c) Acción espiritual: que -

haya unas condiciones tales, que el niño esté presente en clase, no sólo físicamente, sino también espiritualmente. Estos tres sentidos de la acción no se excluyen, antes bien, pueden y deben complementarse.

En esta misma línea, sería interesante destacar la importancia que tiene el juego como actividad infantil, Gemelli lo expone clara y conscisamente. Divide a los niños en dos grupos: de 7 a 10 años y de 11 a 13. Tanto en un grupo como en otro, se escogen juegos de movimiento, con un fin determinado, y guiados por normas. Pero, mientras en los del primer grupo la fantasía toma parte activa -especialmente por la influencia del que es más inteligente en el grupo, o que sencillamente, se ha erigido en organizador del juego-, (y así tenemos: expediciones de misioneros, acciones bélicas, búsqueda de tesoros fingidos, etc.), en lo que respecta a los juegos de los niños de 11 a 13 años, ya predomina un carácter físico, aunque también con un fin. Señala asimismo, que en el último año del período prepuberal, el juego ya no es libre, sino que obedece a un plan. Al mismo tiempo va diferenciándose de tal manera que se forman grupos de amigos y enemigos, y los juegos adquieren carácter de combate, de lucha entre rivales.

EL INTERES.

El interés que manifiesta el niño en el aprendizaje, no es algo superficial, sino algo que sale de su ser profundo: un interés verdadera e íntimamente suyo, expresión de sus íntimos anhelos.

El interés infantil, no depende exclusivamente de la afectividad; por lo tanto, no hay que confundirlo con el deseo. El interés manifestado por una cosa, no es el deseo de tal cosa.

Volviendo de nuevo a algo fundamental en este artículo, recordamos que el niño ha de trabajar en lo que le interesa profundamente, en virtud de las necesidades elementales y fundamentales de su naturaleza, y no hay que tratar solamente de "interesarlo" en un trabajo pres-

crito independientemente de él.

Si se logra despertar un verdadero interés, se soluciona a la vez otro problema: el del castigo. El profundo interés por la cosa que se trata de asimilar o de ejecutar, reemplaza como resorte educativo al temor al castigo, e incluso al deseo de recompensas. Siempre que sea posible -y se logre- estimular suficientemente el interés intelectual del alumno, y recurrir a la conciencia que él posee de sus propias obligaciones, se podrá confiar en él y se ahorrará el tener que recurrir a la "palmeta".

Bloch distingue varias clases de interés: a) Inmediato: el que tiene el niño en su primera infancia, al no distinguir entre el fin y los medios. Cuando siente atracción por el fin, a la vez lo siente por los medios; b) Mediato: a medida que el niño crece, su horizonte se amplía, el círculo de sus intereses se extiende, y llegará un momento en que cosas indiferentes e incluso desagradables por sí mismas llegan a interesarle por las relaciones que tienen con objetos inmediata e intrínsecamente interesantes. La más importante de estas relaciones, es precisamente la de medio a fin. De ahí se deduce que el centro de interés ha de ser flexible, en función de los intereses del niño. Fácil es ver los amplios recursos que esto suministra al catequista. Este interés mediato tiene una subdivisión; c) Mediato-extrínsecamente: cuando hace referencia a objetos o actividades unidos externa y accidentalmente; d) Mediato-intrínsecamente: si se refiere a objetos unidos orgánicamente interiormente a los que suscitan un interés inmediato.

Valdría la pena decir algo también sobre un aspecto del psiquismo infantil conexo con el interés, muy importante: el esfuerzo infantil. Si bien es cierto que el interés superficial, de simple excitación, excluye de todo esfuerzo, no es menos cierto que el interés captado en las profundas fuentes de las necesidades psíquicas del niño y que se extiende gradualmente a objetos cada vez más lejanos de su punto de aplicación -

inicial, desarrolla espontáneamente una creciente capacidad de esfuerzo, en la que la Historia se confundirá con su propia historia. Pues el esfuerzo aparece precisamente en el punto de transición de los intereses inmediatos de la primera infancia a los intereses mediatos del niño que se va haciendo mayor. En tanto que la actividad de naturaleza lúdica envuelva una satisfacción inmediata de los intereses que la desencadenan, no hay esfuerzo.

El "sentimiento del esfuerzo" nace de la "presencia de obstáculos a vencer", que se interponen entre el niño y sus fines; de "la tendencia a realizar el fin" a pesar de estos obstáculos. (Dewey)

Finalmente, si tomamos el "poder de atención voluntaria" en el sentido que le da William James - "lo que mantiene firmemente presente una idea en la conciencia, contra todos los factores de distracción que constantemente la amenazan con ahogarla bajo el flujo de imágenes extrañas"- veremos que coincide con el "poder de realizar el esfuerzo".

Todo esfuerzo que no es impuesto ni desde fuera ni por fuera de la esfera de los intereses del sujeto, sino que brota de dentro, de la necesidad interior con la cual el "yo" intenta alcanzar los fines que le proponen sus profundos intereses, es fuente de alegría al mismo tiempo que factor de progreso.

Enrique Grases y José Mª Palom
1º Teología   3º Filosofía

ANANT CAP A UN POST-CATECISME

El tema a tractar ve a resumir-se així: com aconseguir la perseverança de la llavor plantada en l'infant durant la seva catequesi? Com s'ha d'organitzar un catecisme per a conseguir aquesta perseverança.

Es ben palès que dels infants que assisteixen a un Catecisme ben pocs arriben a grans amb unes bases cristianes fermes. Falta continuitat? El Catecisme no dona la vida que es necessita per a sostenir la llavor de l'ensenyament?... Analitzem d'aprop el problema.

Arriba un moment que l'infant ha d'abandonar el Catecisme. El catecisme per a ell és un vestit que li ve petit. Es ben clar, doncs, que la solució serà l'enrolament en un moviment o organització amb l'amplitud d'horitzons propi de la seva edat, i adaptat a les seves necessitats i circumstàncies. L'A.C. té actualment forces possibilitats d'aconseguir la continuitat d'aquest infant (Aspirantat, Escoltisme, Pre-JOC, etc). Sigui en algun d'aquests moviments, sigui en qualsevol "invent particular", és indispensable que l'infant posi arrels en terra fèrtil.

Com realitzar aquest enrolament? S'ha de preparar amb temps? Les conseqüències d'un canvi radical són previsibles i sobre tot provades per l'experiència: la no adaptació, en molts casos per part del mode d'ésser del nen, en altres per fallos de part organitzadora; el descuidar algun infant en el canvi, etc. El més efectiu seria canviar, de mica en mica, l'aigua de la peixera, l'anar variant l'ambient del Catecisme des de dins estant, per als nens mes grans; adaptant-hi vivències exteriors dels diferents moviments possibles per a captar l'infant en un futur.

Observem al nen de 10 anys (edat psicològica aproximada) Per a ell l'aprendre lliçons de memòria és ben poca cosa. Té ja formades, suposem-ho així, unes bases de coneixements sobre la doctrina cristiana (Déu Pare, Crist Salvador, L'Esperit Sant, la Sta. Església...) Ara té l'esquelet. Moltes vegades hem vist aquest esquelet amb pràctiques religioses que no li cauen bé. Quan el nen és prou grandet l'hem llançat al carrer. I és que a tot esquelet els vestits li pengen. Li falta muscles, cara, vida...

A l'infant sortit del Catecisme li falten - vivències cristianes. Creiem que als deu anys el nen normal és capaç d'assimilar amb profit aquestes vivències. Necessita que el catequista intervingui personalment en ell (Pedagogía activa). Que el porti de les seves bases de doctrina (Coneixement), al domini de la Voluntat per a fer néixer en ell uns Sentiments que el condueixin, i que vivifiquin la seva Acció.

Es principalment en aquesta etapa que el Catecisme ha d'ésser per a ell una comunicació de vida. El més fonamental és doncs l'ensenyar-los, movent-els-hi el cor més que no pas l'intellecte, amb tècniques i idees - ben concretes (el Joc, el Servei, la Colla, la Bona Obra, etc.)

Gravades en ell aquestes bases ja més vives, és quan el nen necessita ser encarrilar vers una continuitat, teòricament no necessària, (si aquestes bases són - prou fortes i ben assimilades per a poder viure cristianament), però si molt convenient (pràcticament necessària)

Col.loquem aquí un nou períod: el període - de Pre-A.C. o millor potser: de preparació activa a una A.C.

Consistiria en la formació de grups d'Aspirantat, de Pre-JOC, d'Escoltisme, o d'altres per l'estil, que actuin a la Parròquia o al lloc on es realitza l'ensenyament catequístic.

Serien aquests grups unes petites "sucursals" que funcionarien segons les bases dels moviments a que - pertànyen, actuant solament els diumenges a la tarda i - fent viure el sentit del moviment. El Catecisme, en la - secció que viu aquest període, ha de fer els possibles - per adaptar-se a aquestes organitzacions vives de l'A.C., en els ensenyaments (l'oració, la llei, els cercles d'estudi, els lemes propis de cada moviment) en les normes - educatives (1) i en l'ambient (de germanor, de servei d'alegria, d'Església).

(1) Sobre tot el joc, en quant que és motiu de formació - de l'infant. Es l'ambient en que l'infant actua més lliurament, més com a infant que és. Dins aquest ambien es - deixa absorbir totalment. En el joc se li educa la noció d'equip, de col.laboració, de llibertat, de justícia, de sacrifici, de valentia i d'esforç; el saber guanyar i, el saber perdre; la humilitat en cenyir-se a unes regles fetes; la responsabilitat i el deure...

DIRIGENTS.-

El problema dels dirigents, i principalment dels dirigents suficientment preparats, no deixa aquí de presentar-se. No desenrotllarem aquí les qualitats i coneixements que han de tenir els dirigents, ni en el més essencial (tenir fe, conèixer-la, viure-la i proclamar-la), ni en les parts més concretes (com poden ser: saber fer un joc, saber com manar, com captar l'atenció, mètodes o idees clares sobre organització, saber guanyar-se la confiança de l'infant, etc.)

Sembla que, adaptant-ho cada Centre Catequístic segons els propis mitjans, el que solucionaria en molts aspectes el problema etern dels dirigents, podria ser que:

Cada, diguem-ne, "sucursal", dels moviments d'A.C. del lloc on radica el Catecisme, tingués com a dirigent, un dels dirigents de la "central" del mateix moviment; que s'avenis els diumenges a la tarda a preocupar-se d'aquest grup d'infants.

Aquest dirigent hauria d'ésser com un "comodín" en tots els aspectes d'un dirigent: saber fer cercles o converses, saber portar un joc, organitzar una excursió o un festival, etc.

Així el dirigent seria també l'enllaç entre el Catecisme i el Centre concret. Així també els altres dirigents podrien ajudar-lo, alguna vegada, a fer campanyes de captació o propaganda d'aquest moviment en el Catecisme.

També soluciona això, el probleme del canvi, del pas de l'infant del Catecisme al Centre, doncs a més de conèixer les bases i la vida del moviment al qual s'ha d'enrolar, coneix també un dirigent al qual, en els primers dies, pot confiar-se. Al mateix temps aquest dirigent sap com convé tractar el noi i pot procurar que la seva entrada al Centre li sigui beneficiosa al mateix temps que atractiva i esperançada.

Aquesta idea de solució del problema dels dirigents aporta també com a cosa positiva la visió d'una força comú organitzada, respecte l'infant. la perspectiva d'una continuitat segura del Catecisme a l'A.C. en els seus diversos períodes de nen, de jove, i d'home.

Passem ara a una part de normes ja més concretes que poden ser aprofitades ja totalment,ja parcial, segons les possibilitats del Centre catequístic.

Apuntem idees.

Un esquema molt general sobre el període que ocupa el nen de 10 anys abans de passar a la Preparació per a l'enrolament a un moviment d'A.C.

En qüestió d'ensenyament, els temes potser més aptes o convenients, són:

-Sta. Missa. Fonaments sobre Litúrgia.
-Evangeli (amb aplicació en la vida de l'infant)
Problema de la vida (d'acord sempre amb les famílies).

Altres idees per a aquest període serien:

-Montar un sistema de puntuació amb premis finals, que incités als nens a la superació.

-Un lema o compromís setmanal que ajudaria a que la formació catequística no fos una cosa isolada d'uns diumenges a la tarda sinó que tingués repercusió cada dia, i que l'ensenyament no fos només intel.lectual sinó que omplís tots els aspectes de la vida de l'infant.

-Comptar molt amb el joc educatiu de les virtuts humanes i fins i tot, sobrenaturals; amb les excursions que desenrotllen el sentit de l'ajuda i el companyerisme, entre altres.

Per tal d'aconseguir que l'agrupació en seccions de Pre-JOC, d'Escoltisme, d'Aspirantat, etc. fos realitzada no a ull, sinó amb dades concretes i d'experiència, podria ésser convenient organitzar uns fitxers ja en el primer temps de la vinguda de l'infant al Catecisme.

Aquests fitxers podrien detallar sobre:

ambient social on viu, familia, aptituds, coneixement, a més de les dades personals.

Això podria repercutir, a més del aspecte citat, en benefici de l'abolició del "nomadisme" d'un cert nombre de nens, que venen al Catecisme de tant en tant, inconstantment, i que perjudica al mateix profit de coneixements, al ordre, a l'organització i, fins i tot, a la serietat del Centre catequístic.

Un cas a part és el dels infants no enrolats o no enrolables en cap moviment d'A.C. malgrat tenir l'edat suficient per entrar-hi. Per tal d'aconseguir aquesta continuitat que és el "quid" del problema que intentem resoldre, creiem que una solució pot ser, com es fa actualment en algun Catecisme de la nostra diòcesi, el montatje de grups de Post-Catecisme propiament dit, que realitza reunions setmanals amb els nois, mira de formar-los a la vida i de cara al món nou que se'ls presenta; aquestes reunions poden arribar a convertir-se en converses on es facin revisions de vida, comentaris evangèlics i on es comprometin els membres a una actuació apostòlica exterior i a un aprofundiment de cara a la vida interior i personal.

Creiem que si alguns d'aquests nois, encara que ja un xic grans, tenen possibilitats posteriors d'enrolar-se poden fer-ho sense trobar-se retrasats respecte als seus nous companys de moviment.

Hem vist ja l'importància capital que té la continuitat del Catecisme en general dins de la formació total del noi en cristià. Aquesta continuitat de formació ha sigut fins ara el punt flac on s'han trencat tots els esforços destinats a aconseguir cristians íntegres. Cal doncs una revalorització (potser tant sols valorització) de la continuitat del Catecisme i lligar-la a la vida de l'Església ja en quant a formació de futurs cristians, ja en quant que també els infants en formen part ("Deixeu que els infants vinguin a Mi" Lc. 18,16), i convé que tots veiem l'importància i la necessitat d'una labor apostòlica cap a ells, d'una entrega: recordem també aquelles paraules del nostre diví Dirigent: "Qui rep a un d'aquests infants en nom meu, a Mi em rep, i qui em rep a Mi no és a Mi a qui rep, sinó a Aquell que m'ha enviat" (Mc. 9,37).

....

Soler Piera (II Filosofia)
Soler Amigó (II ")
Lluis Ferret (I Teologia)
Jordi Ligüerre (III Filosofia)

ELS MANUALS DE CATECISME

En aquest article intentarem donar un breu resum d'alguns manuals de Catecisme, mitjà tan important per a l'ensenyament de la vida cristiana, procurant remarcar els aspectes més característics de cadascún d'ells.

Ens ha sigut molt útil el número monogràfic de la revista "Lumen vitae" (Vol. V- nº 4- Oct-Dec. 1950) sobre el mateix tema i del qual n'hem extret algún dels resums que relacionem.

Tenint en compte la influència dels ambients socials sobre l'infant, cada dia es sent més la necessitat d'una adaptació sociològica del Catecisme. Però l'adaptació principal s'exigeix en el terreny de la psicologia infantil, les característiques de la qual no hem de precisar aquí. Normalment la redacció dels manuals i l'ensenyament catequètic és fet per adults. Cal que l'adult pensi i parli "en infant" per a ser comprès.

L'exposició de la doctrina en les manuals, es divideix, en general, en dos corrents de solucions: Catecismes explicant sistemàticament la doctrina cristiana a base de preguntes i respostes, i catecismes històrico-doctrinals, seguint l'ordre de la Revelació i de la Litúrgia. No hem d'esbrinar quin sigui el millor; tots, de fet, donen una solució pròpia al problema, que serà parcial però gens menyspreable.

....

CATECISME ESPANYOL

El nou catecisme -reforma de l'anterior- és una exposició lógica de veritats a base de preguntes i respostes. S'ha donat més simplicitat al llenguatge, sense mancament a l'exactitud teològica. Dividit en dos cursos, el segon no fa altra cosa que aprofundir la doctrina del primer.

Aquesta doctrina es resumeix: Veritats que hem de creure (dogma), Manaments que hem de complir, Mitjans de santificació i Devocionari final.

No fa cap explicació complementària al text a aprendre. Això resta atractiu per a l'infant perquè - el seu Catecisme resulta ser un llibre més de text.

Remarquem que se n'ha fet una edició en - llengua catalana.

....

PETIT CATECISME DE LA DIOCESI DE BASILEA

Aparegut en 1950, destinat a catequistes i pares i també per a manual dels infants.

Cal senyalar que a aquesta diòcesi conviuen -en una proporció de meitat i meitat- catòlics i protestants. Sense cap dubte aquest catecisme anirà a raure a mans de protestants. Per això ha adoptat el caire bíblic.

En l'exposició de la doctrina no s'ha seguit l'ordre lògic, sinó l'ordre de l'economia de la salvació: és a dir tal com es va desenvolupar en la història i - l'Església presenta en la litúrgia.

Dels fets de la vida de Jesús s'en fan sortir totes les veritats i preceptes de l'Església. Per - exemple: de l'estada de Jesús a Nazaret, s'explica: l'obediència a pares i superiors, el bon exemple, la modèstia i la puresa, que no hem de robar, ni mentir ni matar.

No hi ha varis catecismes corresponents a - les edats dels nois, sinó un de sol del qual s'estudien diferents capítols segons l'edat. Així en el primer any s'estudia: Déu, la pregària i la vida de Jesús. En el segon es repassa l'anterior, s'estudia la caiguda de l'home i el pecat i com confessar-se. En el tercer es repassen els anteriors i, com que és l'any de preparació per a la primera Comunió, s'estudia aquest sagrament; el manament de l'amor i la Pentecosta. En el quart, l'infant ha d'aprendre tot el catecisme. Els temes dels cursos anteriors són completats per l'estudi de l'Església, el - Baptisme, la vida sobrenatural, la Missa i com assistir-hi, la Confirmació i els Novíssims.

Les lliçons consten d'un text bíblic, explicat a continuació, l'aplicació pràctica que se'n segueix, i finalment unes preguntes i respostes per aprendre de - memòria. Cada lliçó va il·lustrada.

Es molt interessant l'encert pedagògic de donar a cada lliçó l'extensió justa de les dues pla - nes que s'encaren i suprimir l'encapçalament del mot "lliçó".

Un retret que se li pot fer és haver des articulat l'Eucaristia de la Missa i no haver insis - tit en el sentit comunitari d'aquesta.

....

CATECISME ALEMANY

La redacció d'aquest important catecisme s'ha fonamentat en uns principis que és bo de resumir.

El Catecisme no ha de ser un llibre a - aprendre de memòria, sinó una exposició doctrinal a - repassar constantment. Per tant serà convenient que - tingui dos aspectes: a) un text didàctic que exposi - amplament les veritats; b) un text concís que resumei xi breument el que l'infant ha de resumir.

Quant a l'ordre d'exposició de veritats, Déu mateix ens l'ensenya.

Es manifesta no pas per tesis o defini - cions, sinó per actes i esdeveniments que penetren - fins el més íntim de l'home i ens revelen Déu mateix. Per tant, el Catecisme ha d'ésser una crida a l'home concret exhortant-lo a la conversió, a la fe i a l'a- mor. I això segons una "economia", uns "misteris", és a dir, segons un pla diví.

El Catecisme ha de donar aquestes veri - tats íntimament lligades i no pas iuxtaposades.

La font principal de l'exposició de les - veritats revelades és la Paraula de Crist. Segueixen la Paraula Apostòlica i l'Antic Testament, Sants Pa - res i, finalment, l'abstracció científica (el pecat - la gràcia, la santificació, el cel, etc.),en la qual hi ha d'aparèixer sempre Déu en persona, que ens cer- ca, ens salva, ens perdona.

El Catecisme basat en la trama històrica de la Redempció i cristocèntric, manté les fórmules - catequètiques tradicionals, com esquelet d'exposició

de la doctrina: Credo, sagraments, manaments, etc. però sense arrenglerar-les automaticament. L'Exposició doctrinal té els punts seguents:

1) La bona nova del Regne de Déu.- Es el títol de la introducció. Jesús mateix, en l'inici de la seva predicació ens dóna el gran desigmi de l'obra de Déu: vinguda del Redemptor a la seva Església i l'acompliment final dels temps.
2) La doctrina de Déu.- S'estudia el Pare en la Creació, el Fill en la seva vinguda a la terra, predicació de la Bona Nova, Passió i Resurrecció. Remarquem que Jesucrist (assenyaeament la seva vida pública i els seus ensenyaments) són l'eix de tot el Catecisme. Després, l'Esperit Sant manifestat a la Pentecosta, Esperit santificador. Amb aquests fonaments es parla ja de la Trinitat.
3) Doctrina de l'Església.- Comunitat vivent dels deixebles de Jesús, nodrida per l'Esperit Sant, formant el Cos místic. S'explica la seva organització, ministres i membres invisibles. Propi de l'Església és donar la vida en Crist desenvolupant les virtuts teologals per mitjà del Baptisme, la Gràcia, la resta dels sagraments. Aquestes són les virtuts cristianes; que no s'han d'inserir, sense més ni més, en els manaments de Déu.
4) El cristià en el món: l'home renovellat en l'Església entra en el món on hi troba la familia, la propietat, organitzacions socials, etc... Es quan li cal una llei: són els manaments. Senyalen els diferents "estats" de la vida cristiana: estat de pecat (sagrament de la penitència), d'enfermetat (Extremunció), de sacerdoci (Ordre) o de matrimoni (Matrimoni).
5) Els darrers temps.- Es l'acompliment total del Regne etern. Tota la creació lloarà Déu eternament.

La forma d'exposició intenta adaptar-se a les facultats eminentment afectives de l'infant. Cada lliçó comença per l'exposició d'un fet bíblic, il.lustrat per un gravat, segueix l'exposició doctrinal o moral, i, finalment, la recapitulació en preguntes i res

postes. Hi ha aplicacions pràctiques de vida, d'oració, litúrgiques, apologètiques, etc.

Com ajut per al catequista, s'ha publicat unes orientacions pràctiques (per a l'edició castellana "Libreta de clase de las primeras lecciones", "La libreta de clase del catecismo católico") per Joseph Golbrunner. Suggereixen com cal explicar cada lliçó i com resumir-la en un dibuix esquemàtic.

....

VIVRE CHRETIEN DANS MON QUARTIER.- per Ivan Daniel.

Aquest Catecisme té tres graus. Només tenim a mà el "curs mig"

Catecisme per a obrers, intenta arrelar l'infant en el seu ambient, i catequitzar-lo des del seu ambient.

Fa una exposició sistemàtica de les veritats, dividida en quatre parts.

1) Nosaltres som fills de Déu.- La família cristiana que té un Pare al cel. Com que vàrem pecar, el Pare ens envia un Salvador.
2) Jesús és el nostre germà.- Vida de Jesús. Passió i Resurrecció. L'Esperit Sant. Jesús viu dintre nostre per la gràcia i el rebutjem pel pecat.
3) Tots plegats fem augmentar la família dels cristians.- Què és aquesta família. Reunió dels cristians: Jesús, la missa i els sagraments. Què són.
Què ens demana Jesús: estimar Déu i els homes. Els Manaments de l'Església.
4) El calendari dels amics de Jesús.- Les principals festes de l'Any litúrgic. Devocionari. Cants.

Cada lliçó parteix d'un fet de la vida, del qual se n'extreu la veritat a aprendre, seguida a continuació pel text corresponent de Sgda. Escriptura i encara s'hi afegeixen explicacions glosant-lo. D'aquesta manera la vida, el dogma i l'Escriptura no van desmembrats.

L'infant haurà d'aprendre de memòria les preguntes i respostes que resumeixen la lliçó.

Cada part del llibre està imprès en un color de tinta diferent. Totes les lliçons són il.lustrades per fotografies i dibuixos sobre l'escena evangèlica.

El llenguatge és senzill, totalment adaptat a la capacitat de l'infant. S'han suprimit conceptes tècnics. Per exemple: l'Església; la família dels cristians. Els Sagraments: signes que ens donen l'amistat de Déu. Se li pot retreure poca claretat d'impressió.

....

La RELIGION EXPLICADA A LOS PARVULOS - por Monseñor Juan Tusquets.

Com diu el pròleg, l'obra està adaptada a l'infant, el qual necessita la varietat ordenada metòdicament, i és intuitiu i afectiu i, assenyaladament, molt actiu.

L'exposició de la doctrina és feta a cada lliçó segons els següents mètodes;

- Un joc simbolitzant la veritat a aprendre
- Reflexió sobre el joc, descobrint-hi la doctrina que conté.
- Narració -glosa del Nou Testament- exposant la veritat, il.lustrada amb un gravat.
- Qüestionari
- Dibuix a fer pels infants sobre el tema de la lliçó.
- Oració final.

Com es pot veure, l'infant assimila la lliçó a través de diverses activitats que mostren intuïtivament el contingut.

La doctrina segueix un ordre eminentment lògic: Creació, Pecat Original, Promesa del Redemptor, Encarnació, Vida de Jesús, Passió, Vinguda de l'Esperit Sant, l'Església i els seus Sagraments, el Judici Final, el Cel, l'Infern i el Purgatori.

L'obra del Dr. Tusquets, està dividida en - tres volums adaptats a diferents edats del nen. En ressenyem el primer volum que és el que tenim a mà, destinat a infants de menys de set anys.

La simplicitat és la característica d'aquesta obra. Fàcilment comprensible pels infants i sense dificultats d'ús per al catequista. Pot ésser molt útil - per ambients de poca formació.

....

LA VIE ET LA JOIE AU CATECHISME per Mlle. Françoise Derkenne.

Per l'interès pedagògic indiquem també l'obra d'aquesta eminent catequista francesa formada en els ambients obrers d'aquell país. Mlle. Derkenne vol fer - del catecisme vida per a l'infant, adaptant-se totalment a ell. Cada lliçó vol ésser una estona d'"atmòsfera" de vida cristiana que desvetlli en l'interior de l'infant la seva vida religiosa.

L'infant és posat en contacte amb Jesús com algú que viu actualment en l'ànima de cada cristià, se - guint-lo en la seva vida de l'Evangeli, paral.lelament a la vida de la litúrgia i de l'ànima de cada persona. Més que formació cristiana, serà "informació" de l'ànima per Crist.

El programa de les lliçons -dividit en dos - cursos - s'adapta als coneixements de l'infant, al qual no se li pot fer aprendre coses quan no coneix la significació dels mots que les expressen.

1er.any

El 1er. trimestre es dedica a donar el "sentit de Déu" Totpoderós, ple de glòria i de Bondat que - ens mana l'Amor i amb el qual conversem mitjançant la - pregària. Déu ens envia el seu Fill, el Salvador, amb la col.laboració de la Verge, s'ha arribat a Nadal.

2on. trimestre
Sentit de Jesús Fill del Pare que
-ens ensenya a pregar

-ens mostra l'amor envers els seus germans
-ens ensenya a perdonar
-ens reconcilia amb el Pare (Penitència)
-i acompleix la seva missió: Setmana Santa.

3er. trimestre
L'Església pleta del Bon Pastor.
-dominica del Bon Pastor: ens explica l'Església.
-Còm s'entra a la pleta? pel Baptisme
-Còm ens guareix? Per la Penitència
-Còm ens nodreix? Per l'Eucaristia. La missa
-La Jerarquia de l'Església.
-L'Ascensió.

2on any
Es un aprofundiment dels coneixements adquirits durant el primer any.

1er. trimestre
-La festa de Crist Rei ens posa altra volta en contacte amb Jesús,i dues festes del Regne dels Cels: Tots Sants i Difunts.
--l'Advent viscut amb Maria i Joan Baptista. Nadal. Epifania.

2on trimestre
-L'Esperit Sant (escola d'amor envers els altres, treball i joia): escola de caritat.
-Els Manaments de Déu, llei d'aquella vida en l'Esperit.
-Cicle Pasqual. Primera Comunió dels infants.

3er. trimestre
-Aprofundiment de la vida de l'Església i la seva jerarquia.
-Pentecosta
-l'infant testimoni de Jesús durant les vacances.
-Preparació a la Confirmació. Recepció del Sagrament.

Cada sessió de catecisme comporta nombroses activitats de l'infant : estudi i recitació de - les lliçons, pregària, cants, dibuixos, paralitúrgies, lectura bíblica, presa de compromisos per l'infant - per a la setmana. Tot fet en comú. El catequista serà més un ordenador de l'activitat de l'infant que un - conferenciant.

....

L'ENFANT DEVANT DIEU per LEFEBVRE - PERIN

Aquest és el títol genèric d'una sèrie de llibres dedicats a l'educació religiosa dels infants, concretament de família cristiana. El volum que tenim davant, el 1er., està dedicat als nens de 3 a 5 anys; estudia primer la seva psicologia i després l'aplicació al terreny religiós; acaba amb un pla bastant detallat d'estudi per un curs normal. Promet més volums, un per estudiar específicament cada edat, fins els 10 anys.

....

De l'estudi de la psicologia infantil en treu la conseqüència de que la religió per a què atregui al nen, l'ha d'engrandir i l'hi ha de prendre el cor.

El nen és essencialment un personatge àvid de ser com les persones grans. I per altra banda, àvid de ser estimat, de tal manera que no pot soportar la - idea de no ser-ho.

Déu, per tant , ha de ser per al nen el - Gran i el Bo a la vegada; que crea el món i el redimeix; que dona la vida al nen i l'estima; Jesucrist ha de ser l'omnipotent amic del nen.

....

La segona part del llibre intenta ser una concreció pràctica d'aquests principis generals. El pla

de curs està fonamentat principalment en la Bíblia i- l'ordre general d'exposició queda dividit segons els- grans temps litúrgics: Advent-Nadal; Quaresma-Pasqua; Resurrecció-Ascensió.

En el primer trimestre es vol donar al nen - el sentit de la revelació i la grandesa de Déu. L'Antic Testament ocupa tot el pla; la figura dominant és Moisès al qual Déu es revela gran. S'estudien també - David, Salomó presentant-los com els "amics de Déu",- s'introdueix el nen a l'oració dels salms (adaptant-- los), que culminen en el Pare Nostre, fins arribar al temps litúrgic de Nadal. Nadal és Déu gran i amorós - que s'acosta al nen.

L'intent del segon trimestre és posar viva - ment en contacte "la grandesa i la bondat de Jesús" - amb l'infant. S'expliquen alguns dels fets més importants de la seva vida i a mida que va augmentant el - viu coneixement de Jesús va fent-se més important l'- oració. El trimestre acaba amb la suprema manifesta - ció de la bondat de Jesús:la Passió, que culmina en - la Pasqua.

L'últim trimestre està dominat per la idea - joiosa de Jesucrist ressuscitat i gloriós en el cel - que no per això prescindeix de la seva amistat amb - l'infant. Jesús és el Present. Recíprocament s'insisteix en l'amistat del nen amb Jesús de la qual els - sants i personatges de la Bíblia en són els models, - principalment St. Pau. Acaba de donar ple sentit a la joiosa vitalitat d'aquest ensenyament, el fet de la - primavera que va descobrint al nen la grandesa i belle sa de la Creació, do de Déu personalment a ell.

....

També la manera concreta de realitzar la classe intenta adequar-se a la psicologia infantil. Es dona molta importància, per exemple, a l'acció i els gestos, l'activitat; per entendre a Déu present i principalment per pregar-li; en la pregària són quasi tan essencials els moviments (obrir els braços, ajupir-se en senyal d'adoració etc.) com les mateixes paraules. Els gestos estan trets, principalment, de la Bíblia i de la litúrgia.

Junt amb l'acció, el principal mitjà és la paraula. Una religió no parlada, no cantada, resta estranya a l'infant. No és suficient, però, una formulació lògica de la veritat, per senzilla que sigui, ha de ser una formulació religiosa, com ens mostra la litúrgia, on els dogmes es fan oració.

Es també fonamental la imatge i l'exemple viu per basar el coneixement de la religió. Els exemples es treuen dels sants, de persones conegudes etc., però el primer model ha de ser el mateix educador.

....

VIVE Y CANTA CON LA IGLESIA- por M.O. Knechtle

Formación litúrgica del niño

Ressenyem també aquest llibre (M.O.Knechtle, Ed. Herder Barcelona, 1960); no és estrictament de catequesi però és un altre intent de solució al problema de la formació religiosa del nen.

....

Existeix el problema de la iniciació litúrgica de l'infant. L'oració de l'Església ha de ser "la seva" durant tota la vida. Ha de ser per al cristià una cosa coneguda i estimada per a poder ser viscuda. Per - tant ja de petit ha d'introduir-se en aquesta oració - senzilla, austera, plena de profunditat.

Es més: l'infant té una facilitat innata per veure la força i l'originalitat dels misteris del cristianisme. La seva ànima està neta per saber-se'n admi - rar.

I els anirà coneixent i estimant a través - de tot l'any segons la pedagogia de l'Església (fonamentada en la pedagogia divina de l'Escriptura), si se'l - sap introduir i ajudar segons les seves possibilitats.

....

L'explicació s'adapta al ritme dels diumenges. De cadascún se n'ha buscat el seu missatge doctrinal i és aquest principalment el que s'intenta fer viure al nen durant tota la setmana.

Per a aconseguir-ho es segueix fonamental - ment el sistema tradicional: una explicació al voltant d'una imatge; i és en la imatge on s'ha posat tota la força pedagògica. No és, però, un conjunt de figures sinó de símbols, cadascún dels quals s'ha estudiat i treballat per a la ràpida intuició infantil. Així : Déu Pare és un triangle amb un ull al mig (símbol de la omni-

presència). Jesucrist és simbolitzat pel monograma que utilitzaven ja els primers cristians, L'Esperit Sant - ho és per un colom vigorós, ple de vida. Tenen també - el seu símbol la Verge Maria, St. Josep, els àngels, - els homes; la seva distinta combinació intenta gravar en la imaginació-intel.ligència del nen els distints - dogmes del cristianisme.

....

La classe compta també amb un element es - sencial: un altar. A la casa, a l'escola, al centre - d'aspirants hi ha un petit altaret amb les coses essen cials: ciris, un recipient per l'aigua beneita, l'his- sop, una campaneta... Decorant la paret superior pot - haver-hi un drap o paper del color litúrgic del temps.

Davant aquest altar es porta a terme l'ini ciació litúrgica del nen.

La reunió, cada dissabte, comença amb un - cant-oració d'entrada. Després el director explica als nens el dibuix corresponent alternant l'explicació amb cants. L'explicació pot fer-se a través de l'Evangeli o els textos del missal. S'acaba amb una oració que - procurarà treure's de la liturgia amb propòsits per a la vida pràctica.

Durant la setmana poden continuar-se les explicacions. Llavors cada dia es dedicarà a profundit zar un dels símbols del dibuix; com oració es pot esco llir entre les moltes de la missa.

....

Com auxiliars s'han publicat apart (en l'o riginal alemany) els 80 gravats reproduint els del lli bre a fi de que els nens puguin fer-los estampes del - seu missal o enganxar-los a la llibreta.

A la fi del llibre hi ha una sèrie de cants adaptats al nen, segons l'esperit de cada temps litúr - gic. En castellà s'han publicat apart, essent originals

del P. José Mª. Goicoechea C. SS. R. També ha sortit el disc reproduint aquests cants amb chor i solistes.

....

Manca, en aquest breu estudi, la recensió d'alguns catecismes d'importància últimament publicats. Ens ha sigut impossible trobar-los.

No pot haver-hi una conclusió definitiva en aquest article. Hi ha un sol problema, amb molts enfocs i moltes solucions parcials. Es dóna, però, un constant replantejament del problema, per a donar-li una solució cada vegada més adequada. Es necessari tenir en compte aquest treball.

Francesc Gironella

3er. Filosofia

SEGUNDA PARTE

Colaborando en nuestra misión de mutuo descubrimiento, publicamos una serie de expe - riencias de verano, que pueden ayudarnos a una reflexión que muestre y valorice las posibilidades formativas de nuestro verano.

....

ASPECTES D'UNA CONVIVENCIA a "LA CATALANA"

En el mes de juliol cinc companys del nostre Seminari varen conviure durant una setmana a la barriada de la "Catalana" amb el Sr. Rector de la Parròquia de Sant Pere Armengol -Sant Adrià de Besos.

Es tractava en un principi d'organitzar la ja clàssica festa "Final de Catecisme". Poc a poc va anar augmentant l'entusiasme; Calia fer quelcom que quedés digne del barri, i profitós alhora pels organitzadors. Aviat es va perfilar la mística: Fer una convivència. Una "presa de contacte amb el Barri".

Preparació S'ha de reconèixer que la nostra preparació va tenir un defecte. Moltes "disquisicions" durant les setmanes finals del curs per lligar tots els fils. Acabat el curs, el "dispersit" general. I en realitat la preparació va consistir només en dues reunions esporàdiques amb el Sr. Rector de la Parròquia. Oblidarem bastant la preparació sobre el terreny, que era la més important per les circumstàncies concretes d'un barri fins ara gairebé abandonat: desconeixement dels elements, manca d'organitzacions i per tant de coordinació, dificultats tècniques, etc.

Com acostuma passar en el Seminari els plans de cara a l'estiu es veuen molt bonics durant el curs, sobretot al tercer trimestre (fenòmen psicològic?) Després són els de bona voluntat per tot, els qui es carreguen el pes de la realitat. Potser hi ha massa desnivell entre lo ideal i lo real...

Un programa: Els dies corrien. Calia començar a fer propaganda de cara al barri. Aviat es va perfilar el programa: Assistència a la "ultreya" parroquial, i després sopar extraordinari amb els cursillistes "nadius" i forasters al mig del carrer, davant d'un bar. Visita a les escoles, sessió de cinema amb "cine-forum", conferència de cara als grans per un matrimoni de l'H.O.A.C., guió missional pels infants, sessió extraordinària de jocs infantils i foc de camp final dedicat a tot el barri.

Un barri per fora i per dins

La "Catalana": tres mil habitants, en sa majoria forasters vinguts a Barcelona fa anys; es redueix a un llarg carrer que va de la carretera de Mataró al mar (tren) paral.lel al riu Besós; amb carrers curts més o menys escampats. Les condicions materials del barri són bastant deficients: falta d'aigüa corrent a les cases -tres fonts per a tothom-; falten també cloaques i conducció d'aigua; vivendes bastant senzilles i fins i tot d'aspecte miserable; algunes barraques.

El més important del que podriem dir la fesomia espiritual del barri, és l'absència del capellà. En els trenta anys que existeix no s'ha fet res per la seva elevació cristiana. L'ambient ha estat fins ara "laic". Hi ha dues escoles, actualment insuficients per la gran població infantil, fins fa poc només una, nacional, molt deficient en tots els aspectes. La solució està en les de fora del barri.

Sobre el terreny

El dia assenyalat varen aparèixer de cop cinc sotanes. El programa fixat va discorrer amb algunes dificultats: la màquina de cinema que no funciona poques hores abans de començar, la pluja que destorba alguns moments del foc de camp i del sopar amb els cursillistes. Tot però, va anar sortint, i es pot dir que una gran part del barri va correspondre i van quedar contents.

En el programa hi havia projectades unes visites a les famílies del barri per a convidar-les als diferents actes. Els infants serviren d'introductors. Tots, en general, agraïren molt la visita, molts exposaven les dificultats del barri i el que calia fer, alguns es mostraven una mica escèptics, d'altres només presentaven les seves misèries, molt reals per desgràcia.

El festival de jocs infantils tot i essent en un dia feiner va ser un èxit. Els infants del barri hi acudiren en pes. Nens i nenes varen passar tots engrescats una tarda que segurament s'els feu molt curta.

I els pares seguien els incidents de cada un dels jocs amb tant o més interés que els mateixos infants.

La projecció de la pel.lícula "T.K.X. no contesta" de missatge profundament humà, va presentar l'ocasió de reunir en una nit i a l'aire lliure gairebé a tothom, petits i grans. El "cine-forum" projectat, a càrreg del Sr. Rector, es va haver de suprimir per l'incident esmentat del mal funcionament de la màquina. Tots però, varem donar gràcies a Déu de que no es fes. Hauria estat impossible "mantenir l'ordre"; cal reconèixer després del fet, que l'ambient no estava preparat.

Molta més por teniem de que fos un fracàs la conferència de cara als pares sobre temes de la família i de l'educació dels fills. En realitat el barri va correspondre bastant. Molt menys certament que als altres actes que eren més espectaculars. A més, el tema no es va saber presentar amb prou adaptació.

L'acte "cumbre" -el foc de camp final- va ser un vertader èxit. La col.laboració d'uns escoltes de Barcelona li va donar la suficient flexibilitat. Els infants del barri, en alguns números s'hi varen lluïr força. Llàstima que la pluja que acompanyà els últims números i les paraules finals del Sr. Rector feren l'acabament una mica massa seriós i precipitat.

La nostra vida al barri

Era necessària una vertadera convivència per a obtenir el fi que preteniem: prendre contacte amb la vida del barri. S'havia però de fugir d'una dificultat: els obrers són molt sensibles davant dels que semblen "homes sense feina".

La nostra estada havia d'ésser justificada per unes actuaciones concretes. Per això en principi decidirem estar-nos-hi només a les tardes, quan la presència dels homes semblava fer "reexir" la vida al barri.

Dormiem en un anexe de la parròquia que està en un altre barri "la "Mina"- i el dia començava amb el cant dels "Laudes" i amb la missa cantada que celebrava el Sr. Rector. Després d'esmorzar, allà mateix, passavem el matí conversant amb el mossén sobre temes

prefixats: assistència social, catequesi, moviments -apostòlics, experiències parroquials.

Dinàvem i sopàvem a casa d'una família -catòlics practicants, ja en el barri. I a mitja tarda es començaven les visites, la preparació de les diverses activitats,etc.

Introspecció i missatge de les realitats de vida

Cadascú va treure les seves impressions que necessàriament havien de tenir l'emprempta sacerdotal, sense excloure altres aspectes. Resumim-ne alguns de -més generals:

-la solitud del sacerdot en mig d'un am-bient certament no hostil però molt allunyat i indiferent. Dóna la impressió d'existències només paral.leles. Solitud davant dels problemes enormes que pràcticament recauen sobre un sol home amb poques facilitats per acudir a ningú.

-el poble rep bé en principi el missatge -evangèlic, mes els malentesos corrents "cum fundamento in re" i les dificultats realíssimes de la vida -obrera frenen l'acceptació del que per molts d'ells és "massa bonic per ser vertader". Cal entendre aquí una veritat no intel.lectual sinó real-pràctica: adeqüació de la teoria a la vida cristiana. El coeficient igno-rància-desconeixement és però, de gran pes.

-és imprescindible el testimoni de vida -cristiana en comunitat cristiana.

-en l'aspecte personal, se'ns va presentar amb tota cruesa el problema de l'oració. Per una banda ens era difícil l'oració -meditació- contemplació que considerem con ideal, per l'altra ens trobàvem buits -d'oració en els moments i activitats de la jornada real, En altres paraules, ens donàrem compte que el Jesucrist viscut -conegut i estimat- per nosaltres era el de la -Missa, no encara el de les barraques.

Ramir Gual Boix

3er. teologia

QUATRE DIES A "LA SELVA DEL CAMP"

Aquesta va ser una convivència estrictament d'estudi . Quatre dies complets parlant de la Trinitat- en ple camp de Tarragona, atesos amb molt cristiana hospitalitat.

La convivència va ser un intent de solució pràctica a un problema que se'ns ve plantejant principalment des del començament de la teologia: la vida de pietat i, potser més, la d'apostolat, corre ignorant - bastant les línies de la teologia.

....

El primer contacte amb l'escolàstica, meravellosa síntesi racional d'un conjunt de veritats, produeix la impresió - o potser crea el subconscient - de que el dogma vivificador de l'Església és un conjunt de proposicions de les quals s'ha de demostrar que estan - definides, que es troben en l'Escriptura i que no repugnen. Costa, moltes vegades, veure la força intrínseca,- el fi personal que Déu, Pare, s'ha proposat en fer-nos entrar en el remolí d'una intervenció seva en la història humana.

....

Són molt interessants les reaccions psicològiques en acabar un Tractat, i més amb el nerviosisme - memoratiu dels examens. Hi ha qui acaba amb una psicologia d'inseguretat: la inseguretat del qui no domina el text. Es difícil superar aquesta etapa, i prendre consciència de la inseguretat respecte al tema. Hi ha també qui acaba amb complexe de seguretat, probablement molt pitjor que l'altre; la seguretat del que sap l'assignatura.

La constatació del perill de les dues reaccions, és un altre element del problema.

....

El tercer element és la realitat. No podem queixar-nos de la manca d'una solució ideal. Comptem amb uns elements de temps, espai, persones, i principalment de bona voluntat per part de tots, i dintre d'aquests elements s'ha d'intentar la solució.

Pot fer-se durant el curs o en acabar. També hi ha la solució de fer-ho a l'estiu sota el guiatge d'un professor del Seminari. Nosaltres varem adoptar aquesta última i el resultat va ser bastant positiu.

....

Es tractava de completar l'estudi de la Trinitat. A més de la projecció racional-teòrica veure-hi la projecció total en el misteri de la salvació, amb les seves conseqüències pastorals, místiques, doctrinals. Varem creure necessària una preparació prèvia per part de tots. Es va estudiar la Trinitat en el Nou Testament, en St. Joan de la Creu, en Sor Isabel de la Trinitat, en Journet, i en St. Ciril.

Després, en els dies de convivència cadascú va exposar el que havia trobat. El conjunt va ser realment inesperat: obrint camps, endevinant, més que veient, tota la realitat de la inhabitació de Déu en l'home elevat, tota la profunditat de la relació Trinitat-Església, la grandesa de la nostra missió pastoral... potser resumint: l'inexplicable misteri dels interessos de Déu en la història humana.

....

De fet poques conclusions definitives en varem treure. Es pot dir que cap. Malgrat això és interessant constatar que tots en varem marxar amb desig de tornar-hi amb altres temes teològics.

Gaspar Mora

3er. teologia

S O M O R R O S T R O

Somorrostro es un suburbio de Barcelona.- Actualmente inicia su extensión en la zona costera - próxima al barrio de la Barceloneta. Sus límites tienen unas características propias: vienen determinados, de un lado, por las obras de construcción del nuevo - Paseo Marítimo de la ciudad y, de otro, por el avance progresivo del mar, factores que han obligado a des - alojar y destruir un crecido número de barracas.

Estadísticas relativamente recientes señalan que la población asciende a 9.500 personas. De - ellas un 85% aproximado presta sus servicios a la sociedad. En el 15% restante - la mayor parte gitanos- es donde la miseria se manifiesta en sus formas todavía más hirientes y arrolladoras. Datos muy recientes indican que en una zona de 400 barracas viven 700 familias.

Hay quien afirma que Somorrostro es uno - de los suburbios más miserables de España. Ello atendiendo también al concepto de miseria -relativo a la situación de contraste motivada por la ciudad que la encubre.

Este verano un grupo de compañeros del Seminario tuvimos oportunidad de conocer algunos aspectos de la realidad en una zona de este suburbio. La - motivación fue sencilla: un Instituto Religioso, que dirige allí un Catecismo y en verano no cuenta con un número suficiente de catequistas. Nos pusimos a su - disposición y con amabilidad facilitaron todos los - elementos propios para el funcionamiento del mismo, - con sus actividades propias: Misa, explicación cate - quística, juegos, cantos, cine, merienda...

Todo ello iba permitiendo tomar concien - cia - por inmersión lenta - de un mundo nuevo, lejano, olvidado, difícil de imaginar y no menos de describir.

Quizá lo mejor será que nos hablen unos - hechos vividos por estos hombres, escogidos entre mu-

chos otros, cuya tragedia nos ha sido dado conocer. Una tragedia que consiste fundamentalmente en ser no del todo hombres, al carecer de una auténtica libertad, esa posibilidad de realizar el bien. Como subraya el Abbé Pierre la libertad exige unos presupuestos de trabajo, vivienda, alimentación, información y salud, de acuerdo con la naturaleza humana, que en muchos aspectos allí no se dan.

....

Antonio es pescador. Está enrolado en la Cofradía de Pescadores de Badalona. Exigencias del trabajo le obligaron a trasladarse, recién casado, a Somorrostro. Por eso cuando la Cofradía de Barcelona construyó un bloque de viviendas para residencia exclusiva de pescadores, a él no le correspondió ninguna. Y al verse obligado a desalojar su barraca por una orden de derribo debió refugiarse en el hueco de una escalera -una de las pocas escaleras que hay en este suburbio. No cabían allí él y sus tres pequeños. Menos mal que salía a la mar por las noches y dormía durante la mañana. Pero los días en que las embarcaciones no podían salir por los temporales, así como los festivos, él debía quedarse a dormir en la playa.

El rincón en que vivían estaba muy abierto al aire. Y aunque por la noche lo tapaban con una manta, el hijo menor fue afectado de bronquitis asmática y el médico del dispensario les aconsejó que lo internasen en un Hospital.

Precisamente el día que fue dado de alta, la propietaria del lugar donde se les había permitido refugiarse, en una riña con su madre, le exigió que abandonase la estancia. Sus vecinas le achacaron falta de valentía en la defensa de sus derechos justos para albergar allí siquiera sus tres pequeños. Pareciome adivinar en su mirada el drama de una madre hundida en la impotencia.

Estaban dispuestos a ingresar en el Pabe

llón Municipal de clasificación de mendigos, para dormir bajo techo. Pero al ir a dar sus nombres se enteraron que de allí no podía salirse cada día para ir al trabajo. Abandonaron la tentativa y aquella misma noche encontraron una solución: ocupar una barraca desalojada para la que no había llegado todavía la orden de derribo.

....

Fue una mañana de domingo del pasado Julio. En el local de Catecismo entró un hombre ya mayor, de facciones duras, pero ceremonioso y amable. Después me contaron se trataba de un gitano -su porte exterior no lo parecía-, que se había constituído, por méritos de antigüedad, a manera de patriarca protector de los gitanos residentes en un sector de Somorrostro. El había nacido ya allí e incluso había asimilado el lenguaje barcelonés.

Pidió nos interesásemos para conseguir la libertad de una gitana, que hacía pocos días había sido detenida y conducida al Pabellón Municipal de clasificación de mendigos, por estar mendigando en una calle de la ciudad.

Me contó el caso. Se trataba de una mujer viuda -hacía poco había muerto su marido-. Tenía 9 hijos. El mayor acababa de ser despedido de la obra en que trabajaba como peón, a causa de una reducción de personal. Los dos que le siguen, por la mañana van al vertedero de una gran cloaca de la ciudad, donde a menudo encuentran desperdicios que pueden ser vendidos. Los demás son pequeños y corretean por la playa. Sin embargo, uno de ellos había cogido una enfermedad mala y por las noches resultaban desgarradores los chillidos del pequeño -se oían a distancia- suplicantes la presencia de su madre, imposible por su obligada ausencia.

....

Juan es el cabeza de una familia compuesta por él, su esposa y una hija. Trabaja de zapatero remendón, sin apenas utensilios. Desde hace unos años está aquejado de una grave lesión cardíaca, que le impide cualquier esfuerzo físico. La disminución de sus ingresos le ha obligado a ocupar una barraca. Su lesión además le impide tener derecho a la cantidad que presta el Montepío para la concesión de una vivienda a quienes se ven afectados por una orden de derribo de barraca.

Tal estado de cosas le motivó una fuerte crisis en su enfermedad y su ingreso en el Hospital por una larga temporada. Su esposa ha quedado en un estado de excitación nerviosa que le viene impidiendo el normal desarrollo de su trabajo. Quien lleva el peso de la casa es su hija, aunque su sueldo apenas si es suficiente para cubrir el importe del alquiler -750,- Pesetas- de la habitación que actualmente ocupan. Su madre me cuenta, mientras unas lágrimas indiscretas asoman a sus ojos, con palabras textuales -imborrables en mi recuerdo- ... que su hija desde hacía muchos años no sabía lo que era una ilusión.

....

Julián y Elena son los padres de una familia numerosa de 1ª categoría,: tienen cinco hijos menores de edad. Ante la inminencia del derribo de su barraca alquilaron una habitación. Les exigieron el pago adelantado de 7 billetes (de 100 Pesetas). Tuvieron que empeñar lo poco que les quedaba. Una vez allí se encontraron que no cabían, pues en la misma había ya otra familia. Era en verano, y el padre con el hijo mayor pudieron ir a dormir a un montículo próximo. No sabían qué solución adoptarían cuando llegase el próximo mes -pago del alquiler- y disminuyese la temperatura.

....

Recuerdo bien aquel domingo de Agosto. Eran casi las 12 del mediodía. La Misa acababa de terminar. Entró Concepción, una mujer joven, vivaracha, con aire

acusador. Llevaba su pequeño (de apenas un año) en sus brazos. Venía para recordarnos que ya hacía cuatro días había sido derribada su barraca y estaba durmiendo en la calle. Llenos de vergüenza le repetimos que se estaba buscando una solución rápida y eficaz. Que los acontecimientos habían sido tan precipitados, que habían hecho difícil resultados positivos. Lo comprendo todo muy bien -contestó- pero yo de lo que estoy cierta es que Vdes., esta noche van a seguir durmiendo en sus camas, a cubierto, mientras nosotros tendremos que vigilar que ninguno de los ratones que invaden de noche esas calles dañen a nuestro pequeño.

....

Ante todas esas abrumadoras situaciones, nuestra actitud intentó ser -para definirla de algún modo- la de unos "voluntarios de la Paz" en expresión del Abbé Pierre, esos intermediarios entre unos seres humanos sumidos en el silencio acusador de su miseria y la ceguera de una sociedad, que los viene ignorando.

Algunos casos pudieron resolverse, pero con soluciones muchas veces parciales y a largo plazo. Los católicos en demasiadas ocasiones llegamos tarde me decía un buen católico. A mi me parece que lo más grave es que sigamos llegando tarde en muchas situaciones apremiantes. Y sin embargo, el hilo de la Providencia que viene sosteniendo sus existencias sigue sin romperse. El poder de Dios.

José Mª. Palom
3º filosofía

P A L E S T I N A -

L'any passat es parlava -tothom s'en va assabentar- d'un viatge a Palestina. Ja l'hem fet, i d'alguna que altra anècdota fàcil ja n'hem parlat en les nostres converses.

Podríem avui fer-ne tres o quatre reflexions, deslligades potser, més o menys interesants, subjectives... com si sortíssim de passeig, i anéssim a parar a aquest tema.

- - - -

Tots estem d'acord que el viatjar ensenya. Veure, moltes vegades, és el primer pas d'un judici, i ambdós una part de la formació del propi criteri.

Viatjar sol, té la intrepidesa d'un trencagel, cal que facis treballar totes les teves potències en moltes ocasions; viatjar en grup té l'avantatge de la complementació.

El nostre grup era de 8 companys, i el professor d'Antic Testament. I ambdues coses les vàrem poder experimentar, sigui una mica: trobar-te sol pels carrers de Beyrut, Damasc, Jerusalem o bé Atenes, encara que només sigui unes hores per fer unes petites compres o bé descanviar moneda, té una certa emoció, i apreta els teus pobres francès i anglès fins al màxim, per no dir altres sentits, d'orientació, de "sitz im leben",etc; per altra banda, poder preguntar a Nar el Kalb unes dates sobre els assiris a un company que allà, a Barcelona, les ha estudiat en el pupitre de la teva vora, té una facilitat i una sintonia força apreciables.

Si ara ens pregunteu què és Orient, tampoc us ho sabrem definir. Com abans d'haver-hi estat. Ara, quan una qüestió caldrà explicar-la per mentalitat oriental -a S. Escriptura, contínuament- no podrem defugir l'associació d'idees. L'hospitalitat oriental, per exemple, la definirem, volguem o no, per aquell beduí que a Siluãn ens va fer entrar dins de la seva tenda, i ens hi

va obsequiar cóm millor sabia. O bé, si es tracta de la constància, encara sentirem cóm ens demanaven bakchís (propina) durant dos kilòmetres des de Betània fins a - la muntanya de les Oliveres.

Quin és el fruit d'un viatge d'aquesta faisó, discutible i tan discutit? Cada un de nosaltres, segurament , en faria una llista. Potser estariem en el tema, que dèiem, del subjectivisme.

Jo voldria senyalar-ne un, en el que segurament, coincidirem. Es el que a classe s'ha dit contacte amorós (peregrinació) i vital (estudi) amb la S. Escriptura, perdó, amb la terra de la S. Escriptura.

Aquestes dues notes les vàrem subratllar - sempre que algú ens preguntava: on aneu? Peregrinació i viatge d'estudis.

En quant a la primera, és clar, la peregrinació té un carés espiritual difícil d'analitzar. Per què anem a Montserrat un dia de vacances, o a Lourdes amb - els malalts, o a Roma una vegada a la vida? Hi anem per tantes coses! No hi has anat mai? Per què ens ho preguntes? Aquella estona d'oració que hem fet sols davant la gruta, de Massabielle, aquell bes que hem donat a la Moreneta abans d'agafar l'aeri de retorn, aquella conversa o confessió amb un P. benedictí. Això. Deixa'ns dir que una mica més, i no t'ho prenguis malament.

Betlem voldríem dir-te que té la sacramentalitat del Nadal, d'un Nadal en que t'és molt fàcil ferte un pastor, camí de la Cova, i cantar-hi una nadala - - diria - una gràcia actual, i combregar-hi millor que - besar-hi aquell Nadó.

La terra dels Patriarques és un dir que sí altra vegada,ala teva vocació al cristianisme o al sa - cerdoci.

Natzaret,a uns els recordarà el Seminari de Barcelona, a uns altres la Mare de Déu, a uns altres - una experiència de treball, a uns altres l'espiritualitat de desert, que no és pas molt lluny-i per aquells - dies S. Joan Baptista també era seminarista.-

Jerusalem t'alegra tot en acostar-t'hi, fer de sotsdiaca a Getsemaní, en una missa de difunts, és - cantar aquells textos de Sió i de la Jerusalem Celes -

tial, que després cantarem tantes vegades a les nostres parròquies, pujar al Calvari, encara que ja no t'empe - nyin ni et vigilin els soldats, és pujar-hi i veure-hi una creu; en entrar al sepulcre -no t'en dones compte- i estàs dient: al.leluia!

Llegir el c. 17 dels Fets A. a l'Areòpag - d'Atenes, és estar parlant amb un capellà que humana - ment fracassa. Malgrat ser un capellà molt ferm.Es St. Pau.

Tornar després molt content a casa, és una benedicció de Déu.

Quelcom semblant a quan baixem de Montserrat, tornem de Lourdes, o de Roma.

Anar a Palestina 8 seminaristes amb el professor de S. Escriptura, ja es veu a venir, també és - un viatge d'estudis. El dia de marxa el Sr. Arquebisbe ens va dir: "no hagáis turismo"; algú va insinuar: "con el Dr. Termes...?".

Es clar, aquí el fàcil seria dir que durant el viatge en el vaixell fèiem les nostres converses sobre temes d'immediata preparació bíblica, que durant la nostra estada, quan el temps i les fotografies ens ho - permetien, fèiem la nostra preparació per al dia se - güent, etc. però tindria un tó de justificació que no - ens demaneu.

Fer un viatge d'estudi a Palestina uns seminaristes vol obtenir una "sintonia de connaturalitat" - amb unes circumstàncies del fet "Sagrada Escriptura" - "Revelació" "Redempció" etc. Amb unes circumstàncies - geogràfiques, històriques, culturals, ambientals, gens menyspreables.

I avui -ho voldria només insinuar- amb un - fet d'Església.

Cert que hi ha hagut moments "químicament" científics: excavacions a Biblos, Bethel, Jericó, mu - seus de Jerusalem, Damasc, etc. amb tècnics que ens ho explicaven, però no era el més important del nostre estudi.

Diria que era l'anar refent sobre el terreny la bíblia que tenim sempre a la mà. Treient fins i tot -

conclusions, que si els científics se les prenen més seriosament, no ho fan pas amb més convenciment. Algunes serien St. Joan i els essenis, quan tornàvem de Kum-Ram, el "saltus Domini" de Natzaret, la composició del Magnificat per les muntanyes de Judà, els sepulcres d'Abseló Zacaries, i altres als que podria al.ludir, Jesucrist "saltem" al primer- des del Temple en algún d'aquells "vae vobis!" el Lytóstrotos, i alguna de força vivencial, com el "non erat eis locus in diversorio" meditat en un d'aquests "diversorio" orientals, a Beyrut.

D'aquest carés moltes, que només podriem insinuar per manca d'espai.

Aquest és el fruit primari que jo he volgut senyalar de contacta amorós i vital; de peregrinació i d'estudi.

Ezequiel Sendrós

4º teologia

El contacte personal amb l'am- - bient i l'esperit del Prado,ha donat peu a aquestes reflexions. Trascendeixen la senzilla recensió d'una vida:i uns fets per entrar en la línia d'un aprofundiment viu en la nostra espiritualitat sacerdotal.

UNA ESPIRITUALITAT SACERDOTAL EVANGELICA:"EL PRADO"

L'Evangeli preveu les santes exageracions

Credulitat, sectarisme i mandra són tres tendències naturals de l'home. Massa sovint se les canonitza sota les més nobles paraules.

L'Evangeli està ple de paradoxes, per les - quals desvetlla l'esperit. El Salvador ha utilitzat una pedagogia molt condescendent, però ha dit també: "Benaurats aquells qui no s'escandalitzaran a causa meva".

Hi ha paradoxes d'expressió: s'exagera per "fer valer". Hi ha paradoxes reals. Aquestes suposen una antinòmia: una veritat ens colpeix i una altra veritat - l'equilibra. No és que la limiti, sinó que únicament la situa. No direm: "Això només pot ser d'aquesta manera". La veritat paradoxal, en el seu nivell, no és limitada.

Es per això que, la majoria de les vegades, ni Jesús, ni Sant Pau no equilibren la paradoxa. Tenen - menys por de l'interpretació folla que d'aquella que l'empetitirà i la privarà del seu "heroisme". (H. de Lubac).

L'Evangeli viscut literalment.

Hi ha molt diverses formes exteriors sota - les quals pot aparèixer la santedat de la vida sacerdo -

tal. Dins la mateixa espiritualitat evangèlica, quines vides tant diferents no trobem! Sant Pau, St. Francesc d'Assis, St. Josep Oriol, St. Joan Mª Vianney, el P. Chevrier, etc ...

Bibliogràficament pot servir: "L'Evangeli de Saul" de Bonsirven; i de George.- "Les Floretes" i "L'itinerari de l'ànima vers Déu".- "L'espiritualitat evangèlica de St. Josep Oriol": conferència del Dr. Gros en les festes de la glorificació dels sants de Barcelona.- "La spiritualité pastoral du Curé d'Ars", conferència de Mons. Ancel en el Centenari. Publicada.- "Le véritable disciple de Notre Seigneur Jésus-Christ," del P. Chevrier.

Es suficient ser evangèlic "en esperit"?

Nosaltes ja sabem que tots els sacerdots estan obligats a imitar a Crist interiorment i exteriorment. "El sacerdot ha de viure de manera que pugui fer seves les paraules de l'Apòstol: "Sigueu els meus imitadors com jo ho soc de Crist, a fi que el seu testimoni il.lumini al món" (Pius XI, "Ad catholici").

Però és al posar-se "en contacte" amb qualsevol d'aquells sants, quan un es dóna compte que, encara que està d'acord amb l'Apòstol, és un acord més teòric que pràctic. I hom té l'impressió que no és suficient...

Es necessari millorar, perfeccionar i adaptar sempre més els mètodes pastorals. Fa falta poc a poc anar reemplaçant una pastoral que ha quedat massa empírica per una pastoral científica. Però l'essencial és aquí? ...

IDEARI DE LA CRISI D'UN VICARI DE SUBURBIS

Feia ja sis anys que el P. Chevrier era vicari a la Parròquia de Sant Andreu, en un suburbi de Lyon. Submergit en "la gran misèria" d'aquella classe -

obrera de la meitat del segle XIX a França - una espècie de Somorrostro a "la Barcelona" d'avui - va adquirir una verdadera popularitat degut sobre tot a la seva actuació en favor dels sinistrats en les inundacions que van tenir lloc per aquells dies de 1850.

La pràctica de "la caritat temporal"

El P. Chevrier practicà la caritat perquè - així ho fa el nostre Pare qui està en el cel, plenament desinteressat de tot resultat apostòlic, que és quan té verdader valor apostòlic. Però ell buscava la conversió dels homes i, a pesar de l'estima i afecte popular, en - el seu ministeri espiritual s'hi veien uns fruits molt - minsos.

L'exercici de la caritat ja era un testimoni cristià. Però no era suficient. També, en efecte, es troben fora del cristianisme, exemples d'ajuda desinteressada... Per un dó de si verdaderament generós, atreuen la simpatia a l'Església, de la mateixa manera que els comunistes sincers atreuen al seu partit aquells a qui han - socorregut de les seves misèries. Però l'Església no és un partit al qual un pot adherir-s'hi d'una manera temporal: és la família dels fills de Déu.

L'essencial de l'apostolat.

Un sacerdot no és un altre Crist si no procura alleujar els sofriments dels seus germans, si no es - fa servidor de tothom. Però l'essencial de l'apostolat - no pot canviar: "Nosaltres estarem consagrats enterament a l'oració i al ministeri de la paraula". (Act. VI, 4).

No n'hi ha propu amb conduir als fidels a - descobrir ells mateixos les veritats de la fe a partir - de les exigències de la vida, car cal també que el sa - cerdot plantegi senzillament el problema de l'espiritual,

el problema de Déu i es dediqui a l'ensenyament directe del Misteri cristià. No pas que només s'hagi de predicar el Kerigma; ni s'ha de confondre tampoc la predicació amb el Sermó dèl diumenge, i menys encara ha d'absorbir tota l'atenció "la pràctica": sagraments i assistència a Missa. La pràctica vindrà naturalment quan hi hagi fe a les ànimes; del contrari és una càrrega de la que aviat un se n'allibera.

La predicació de la Paraula

La predicació és la paraula de Déu sembrada en les ànimes. Sacerdots sempre, nosaltres debem predicar per tot arreu -"publice et per domos" - a on hi descobrim l'ocasió de que els homes puguin sentir la crida de Déu. I així com Jesús, una vegada en contacte amb els homes, els hi parlava (d'una manera molt senzilla) del Regne de Déu, d'aquesta vida divina que Ell els hi havia vingut a donar, i sobretot del seu Pare que els estimava tant i que no volia sino anessin i estiguessin amb Ell...

Així el sacerdot ha de parlar molt simplement de Jesús i de l'Evangeli; no pas en "predicació gran i sol.lemne" sino en "instruccions senzilles i familiars"; arribar, tant com sigui possible a la conversa entre el sacerdot i els fidels, car la conversa és la manera més senzilla i més fàcil de comprendre's.

I ja que la gent no ve a nosaltres, és necessari que nosaltres l'anem a buscar...

Còm posar el problema de Déu?

Tota conversió, suposa ser conscient dels seus pecats com ofensa a Déu; comporta també l'orientació de tota la seva vida vers Déu.

Nosaltres no tenim a la nostra disposició la gràcia dels miracles. I fins i tot un es pot pregun

tar, quina acullida tindrien els miracles en aquesta generació cientifista i incrèdula a la qual perteneixem. - Això no és cap impossible. "Amb tot i haver obrat davant ells tants miracles, no creien en Ell." (Io. 12,37 comentant a Is. 6, 9-10). Sens dubte els miracles tenen un valor apologètic indiscutible però suposa ja la bona voluntat en els testimonis. Els miracles eren necessaris per acreditar la missió de Jesucrist i nosaltres hem de predicar sempre el seu valor històric i el seu valor absolut. Però nosaltres hem de guanyar-nos els homes perquè escoltin la nostra predicació i per acollir-la amb bona voluntat.

La crida de Déu (vocació)

Va ser precisament durant la nit de Nadal de 1856, tot meditant devant el pessebre, quan Jesús va mostrar al P. Chevrier en una llum més intensa, la seva caritat infinita vers els homes, els seus abatiments en - l'humilitat i el seu amor a la pobresa. Comprengué que - estava cridat a una vida més perfecta, més evangèlica i més apostòlica; "Em vaig dir: el Fill de Déu ha baixat - per salvar els homes i convertir els pecadors. Llavors - jo em vaig decidir a seguir a Nostre Senyor Jesucrist de més aprop, per fer-me més capaç de treballar eficaçment per la salvació de les ànimes".

Redescobriment del gran medi apostòlic.

Es aquí que el P. Chevrier proposa el gran - medi, aquell amb el qual St. Joan Baptista havia atret a les multituts jueves al Jordà, el mateix que St. Pau emprava durant tota la seva vida apostòlica: l'exemple d'una vida de tal manera entregada als altres que no s'explica més que per Déu.

Vosaltres sou la llum del món...

Heus ací com ell explica les paraules evangèliques: "Vosaltres sou la llum del món..." "Nosaltres hem de brillar en el món per la nostra llum, es a dir - pels nostres exemples i per les nostres virtuts". Un veritable apòstol de Crist no es pot acontentar d'evitar l'escàndol, sino que ha de fer desaparèixer tot el que sigui obstacle per la conversió dels homes. Aquest era el principi de St. Pau: "Nosaltres tot ho soportem per tal de no posar cap obstacle a l'Evangeli de Crist" - (1 Cor, 9, 12). I també: "Si un menjar escandalitza al meu germà, no menjaré carn eternament, per a no escandalitzar el meu germà" (1 Cor, 8,13)

I el P. Chevrier ha mirat simplement Jesús, el Verb Encarnat, el Mestre de tot apostolat per actuar com Ell. Ara bé, per salvarnos, el Verb "s'es fet carn i ha habitat entre nosaltres". En efecte per salvar a - algú, és necessari primerament anar a ell, atansar-se a ell (no és necessari literalment), fer-se proper el més possible. Es per això que Jesús s'abaixà tant com va poder, fins els extrems limits de la pobresa i de la humiliació, a fi que ningú li pogués dir: "Vos no us haveu abaixat fins a mi". El sacerdot haurà, doncs, de renunciar a un gènere de vida que el col.locaria més o menys dins la classe burgesa; ha d'adoptar un tipus de vida - humil i pobre, a fi que els pobres es sentin molt aprop d'ell. El P. Chevrier deia: "Unicament serà pel despreniment i la pobresa que nosaltres trobarem el nostre - lloc en el cor dels pobles"... El sacerdot ha de ser el consolador, l'amic dels pobres; però perquè els pobres puguin atansar-se-li sense temor, s'ha de fer pobre com ells."

"Nosaltres hem de practicar les virtuts oposades als vicis del món, i com més corrumput estigui - més l'hem de colpir per les nostres virtuts oposades. - Com més estimi el món el luxe i les riqueses, més hem - d'estimar i practicar la pobresa. Com més estimi el benestar i el comodisme, més hem de brillar per la mortificació i la penitència." Etc.

... fins a les últimes conseqüències

El P. Chevrier vivia en plena massa obrera, coneixia les objeccions populars. Ja no perdrà el temps en discutir per saber si l'objecció era justificada o no, sinó que, en la mesura que l'obediència li permetrà, suprimirà les ocasions que donen pretext a l'objecció. Per exemple: No es creu en el celibat del sacerdot: suprimeix la majordona i posa vidrieres a les portes. No es creu en la mortificació: fa menjars simples i frugals. No es creu en el desinterès: reconeix el dret de percebre els arancels, però per la seva part de bona gana hi renuncia. El Papa Pius IX a qui va sotmetre aquesta última qüestió va dir-li: "l'obra és bona, però abans d'aprovar-la, fa falta que els bisbes en donguin testimoni de l'oportunitat i dels bons resultats." Etc. El principi general sempre és el mateix: procurar evitar radicalment totes les ocasions d'allunyar els homes de Jesús. I per aconseguir-ho: "cal donar-se a sí mateix en espectacle al món, habitant en un estable, vivint en una creu i deixant-se menjar cada dia, com Jesucrist. Llavors - paradoxalment - es convertirà el món". (Chevrier). Perquè "només hi ha una manera de donar-se a Déu en l'exercici del renunciament i del sacrifici: és donar-se del tot, sense guardar-se res per sí mateix" (Rector d'Ars)

Fundació del PRADO

El P. Chevrier no és pas un home que s'acontenta amb projectes. Vol viure en una vida evangèlica però en el ministeri parroquial, vivint al mig de la gent que ha de convertir. Com es pot fer això a l'any 1856? Demana el consell del St. Rector d'Ars, resa i ... ben aviat es dóna compte que la vida evangèlica i l'apostolat "missioner" (l'Acció Catòlica especialitzada per exemple) necessiten normalment l'aguant de la vida comunitària. Fa falta una força heroica i veritablement sobrehumana per poder viure una

vida de deixeble de Crist, quan s'està sol. Un Rector d'Ars (i el nostre sant beneficiat del Pi) han sigut capaços de fer-ho, però, quí pretendrà tenir la força d'ànima d'ells?

El P. Chevrier fundà l'associació dels sacerdots del PRADO: per viure plenament la vida evangèlica i en el ministeri i apostolat parroquial (mes - amb preferències pels més pobres). Els sacerdots del PRADO no volen cap privilegi respecte a l'autoritat - episcopal; l'únic que li demanen és poder fer vida de comunitat.

(PRADO: nom d'una sala de ball de molt mala fama en els suburbis de Lyon, que va comprar el P. Chevrier i convertí en el primer centre de la neixent associació sacerdotal).

Des de l'any 1957, va adaptar-se a les - normes de la Constitució Apostòlica "Provida Mater - Ecclesia" per els Instituts Seculars.

Les Comunitats del PRADO no són únicament una simple associació espiritual; no tenen per únic - fi l'assegurar als seus membres la seva santificació personal, sinó que els pren també en tota la seva vida d'apostolat evangèlic. El rector de la Parròquia - és al mateix temps superior de la comunitat sacerdo - tal del PRADO.

EVOLUCIO DE LA VOCACIO

El principal motiu de la vocació a la vida evangèlica del P. Chebrier va ésser com ja hem - vist, per una major eficàcia apostòlica.

No obstant progressivament apareix una - evolució: els primers motius permaneixen però se n'hi ajunten d'altres d'un ordre més elevat i plenament sobrenaturals. Inicialment veia les ànimes per portar-les a Crist i després veu més directament a Crist al qual hi vol portar les ànimes. L'amor de Jesús pren - efectivament el primer lloc en la seva vida sacerdotal.

. Llavors l'entrega a les ànimes no s'arrisca de perdre's, encara que hi hagi dificultats i fracassos. Els qui resten en el primer estadi perillen de veure disminuir el seu zel a mesura que l'experiència de la vida els hi mostri les dificultats del ministeri sacerdotal. Aquell qui realitza el "mihi vivere - Christus est" ja no té res a témer.

Inclús la mateixa iniciativa massa independent de Déu, que feia treballar per Déu com si no es depengués d'Ell, poc a poc es substitueix per una pertenença més completa a Crist del Qual s'és l'instrument. Es lliura totalment a l'esperit de Déu per fer l'obra de Déu.

Poc a poc, també, el deixeble de Jesús comprèn millor el paper del sofriment, sobretot des del punt de vista de la purificació de l'ànima i de la redempció. La por al sofriment desapareix al mateix temps que l'amor augmenta. Tota por s'esvaeix per aquell qui estima. "De què tenir por? - deia el P. Chevrier - de passar fam, de ser perseguits, o despreciats? Només és per això? Aquell qui estima Jesucrist pot tenir por de res? En una paraula, "quan s'estima a algú sincerament s'és feliç de seguir-lo, de veure'l d'escoltar-lo i d'imitar-lo en tot". L'amor que guia el veritable deixeble de Jesucrist - segons el P. Chevrier - és un amor transformant: "Imitar Jesucrist heus ací el meu únic fi, el fi de tots els meus pensaments, l'objecte de tots els meus pensaments i desitjos".

Però no és una follia la observança literal de l'Evangeli? Pobres homes com som, no és un disbarat volguer imitar al mateix Verb de Déu? Potser si, però el P. Chevrier no hi pensa, ell simplement s'ofereix a l'impuls de l'amor: "Si teniu necessitat d'un pobre: aquí em teniu. Si teniu necessitat d'un foll, aquí em teniu. Aquí em teniu, oh Jesús, per fer la vostra voluntat. Sóc tot vostre".

EL TREBALL DE FORMACIO DEL VERITABLE DEIXEBLE DE JESUCRIST.-

Ser deixeble de Jesucrist, és esdevenir, per l'Esperit Sant, un altre Crist, no únicament pels seus poders sinó també per les seves virtuts. Es necessari arrivar a la semblança total interior i exterior, afectiva i efectiva, en la pregària i en l'acció.

D'aquí neixen dos plans simultanis de treball, de configuració amb Jesucrist. Amb el seu esperit: per l'estudi i l'oració; i amb la seva conducta: utilitzant "la Revisió de vida" com el principal instrument d'aquesta tasca educadora.

L'ESTUDI DE L'EVANGELI

Fundat en una interpretació correcta i clara del sentit literal de l'Evangeli, no es queda aquí, sinó que busca el seu sentit espiritual.

Esperit i Vida.

Les paraules consignades en l'Evangeli són sobretot ESPERIT I VIDA. No es la història d'un mort, sinó del VIVENT: tot el que ha dit i ha fet, per l'Evangelio, ens és present. Es únicament el mode de presència el que canvia. La Seva Paraula no ha perdut gens del seu dinamisme i eficàcia: "L'Evangeli és una força de Déu per a la salvació de tothom qui creu" (Rom. 1,6)

Disposicions espirituals

l'eficàcia espiritual i apostòlica del nostre estudi depèn en definitiva, de la nostra fe en Jesús fonament de la nostra vida; de la nostra generositat en acceptar-lo com a model; de la nostra espe -

Estudi - Oració

Una vegada acabat l'estudi queda per fer el principal. En efecte, les idees per més elevades que siguin, no són suficients per evangelitzar la nostra vida i configurar-la a la del Nostre Mestre. Es necessària l'assimilació vital i la pràctica. I tot això es conseguirà per l'oració.

L'Evangeli en la pastoral

Diu el St. Rector d'Ars que, el mitjà més segur per encendre el foc de l'amor en el cor dels fidels és explicar-los-hi l'Evangeli, aquest llibre on l'amor de Nostre Senyor es manifesta a cada ratlla. - Però per aconseguir això cal que els misteris de la vida de Nostre Senyor ens siguin tan familiars que poguem parlar-ne com una cosa que ens és propia, com la gent del món parla de les seves coses. I això només succeeix quan hi ha una assimilació personal del Misteri de Jesús.

LA REVISIO DE VIDA

El més important és la seva orientació i finalitat: La conformitat de totes les coses en Nostre Senyor Jesucrist. I siguin els que siguin els fets de vida revisats i la diversitat de punts d'aplicació, no obstant l'objectiu de fons sempre és el mateix: la nostra conversió a Déu, l'esforç del deixeble per imitar a Crist.

El veritable resultat de l'oració i l'estudi no es mesura per "les elevacions espirituals" ... "Estimar a Déu no és ser fidel en acomplir una part dels nostres deures, tot descuidant-ne d'altres. El bon Déu ho vol tot! No val dir únicament de paraula: Déu meu, us estimo! Estimar a Déu de tot cor, amb tota la nostra ànima i amb totes les nostres forces, és preferir-lo a tot... i l'única manera de ser agradables a

Déu és permaneixer sotmesos a la seva voluntat en totes les circumstàncies de la nostra vida" (Rector - d'Ars).

La Revisió de vida ens ajuda a superar el naturalisme, en el nostre mirar i jutjar: ens fa descobrir la presència de Déu en el món. La concepció - aristotèlica del Motor Immòvil (avui més aviat seria el Mòbil immogut) deixa pas al Déu, personal i vivent. Déu, Creador i Conservador que concurreix a totes les nostres accions, naturalment i sobrenatural considerades, està present en tota la nostra vida: en el treball, en els esdeveniments, etc. La seva Presència és una crida personal que cal descobrir en cada cas i que ens demana la nostra resposta filial.

La Revisió de vida ens esperona a viure - les supervivències visibles de l'Home-Déu i a identificar-nos amb els seus sentiments. De la mateixa manera que Jesucrist, Omnipotent, ha consagrat el pa com a Cos seu - "Aquest és el meu Cos" -, així permaneix (encara que d'una altra manera) en la seva Església - "Qui a vosaltres escolta a Mi m'escolta" - i així consagra al pobre com a un altre Ell Mateix - "sempre - que ho heu fet a un d'aquests germans meus més petits a Mi ho heu fet" -. Aquest és el fonament i l'originalitat que ha vingut a portar Crist a la nostra caritat fraterna: ha interposat la seva Persona entre nosaltres i el Déu invisible. Qui estima al Fill, estima - al Pare, però qui "als altres" estima, estima també - al Fill. "En això coneixeran que sou els meus deixebles". La Revisió de vida ens fa donar compte del nostre amor real a Déu: "el qui no estima al seu germà - a qui veu..."

Cada una de les múltiples presències de - Déu i dels substituts de la presència real del Nostre Salvador, respòn a una necessitat especial de l'ànima que vol estimar a Déu. I dóna origen a diverses espiritualitats. Cal també que aprenguem a respectar-nos mutuament.

En la revisió de vida en equip s'actuen - ja algunes virtuts antinòmiques del cristià: la col. laboració (saber donar i saber rebre), fortalesa-pru-

dència, humilitat-magnanimitat, esperit actiu i total - subjecció als qui tenen la responsabilitat del govern, paciència activa, Amor en totes les nostres reaccions, sigui en el callar o en l'increpar, en el sofrir o en el combat actiu. Etc.

Pràcticament la Revisió de vida podrà te - nir diferents punts de partida: l'estudi espiritual de l'Evangeli, fets de vida, revisió sistemática de les - activitats sacerdotals a la llum de l'Evangeli, etc. - Pot realitzar-se tant individualment, com amb el direc tor espiritual, en equip, o en els consells del Semina ri (tota la comunitat o per cursos).

Apart de la dificultat de l'anàlisi del - comportament i de les situacions, la dificultat més - gran està en la veritable sinceritat (davant de si mateix i davant dels altres), en la generositat espiri - tual i en l'abandó humil a l'ajuda dels germans. Això no s'adquireix més que per l'amor a Nostre Senyor Jesu crist. I també per la recepció freqüent del sagrament de la Penitència, car la gràcia pròpia d'aquest sagrament és precisament enfortir en nosaltres la nostra vi da de Jesucrist.

Sens dubte que la manera de confessar-se no és indiferent a aquest resultat. Hi ha dues maneres de confessar-se:respecte a la llei i al deure en abstracte, o en relació a "Algú". No cal dir que, seguint la línea de la Revisió de vida, és preferible expressar-ho tot en relació a Nostre Senyor Jesús: car això inclou tot el reste.

CONCLUSIO

St. Pau ha dit: "Grec amb els grecs, jueu amb els jueus"; i no ha dit: "Antijueu amb els grecs, antigrec amb els jueus". Ha dit: "Jo m'he fet tot a - tots"; i no ha dit: "Jo he pres els prejudicis i les passions de tots". Ha dit: "Per guanyar-los per Jesucrist"; i no ha dit: "Per deixar-me guanyar als seus valors humans".

Però veritablement ell diu: "Grec amb els grecs i jueu amb els jueus", i això és tot el contrari de l'indiferència i del despreci de qui canvia de llengua i de costums, segons els ambients i les circumstàncies, sense mai combregar de cor amb aquells de qui pren les aparences... L'activitat fonamental de l'Apòstol, imita a la de Jesús, de qui St. Pau encara deia: "En Ell només hi ha que el Sí". (H. de Lubac).

"Tots estan preocupats de la descristianització progressiva del nostre país. Es cerquen formes més adaptades - està molt bé - Sembla no obstant que s'ha d'apuntar molt més lluny. Es necessari tornar, qualsevol que siguin les formes adoptades, a un apostolat veritablement evangèlic que s'encarni en tot i ho vivifiqui tot. Només es pot titubejar perquè és un apostolat terriblement exigent...

Són falsos els dilemes que a vegades es presenten al sacerdot; no es tracta d'escollir entre l'aspecte espiritual i l'aspecte temporal del seu apostolat; entre les ànimes i les obres; entre l'acció apostòlica i la cura de l'Església; entre els militants i la massa; entre el bon feligrès i els no cristians, etc. Les opcions, en quan són exclusives, no estan conformes a les exigències d'una veritable espiritualitat pastoral. Es tracta de jerarquitzar, confiar el més possible als laics les qüestions tècniques, i animar totes les diverses activitats.

Per reeixir, cal remontar-se fins a Déu. Només un sacerdot veritablement fidel a l'oració (tenir "sentit de Déu"), i animat sobretot per l'amor a Déu, podrà organitzar la seva vida sacerdotal per afrontar les diverses obligacions sense traïr-ne cap." (Mons. Ancel).

- Fins a quin punt estem convençuts de tot això?
- Amb quins medis eficaços comptem pel dia de demà?
- Podria ser motiu d'un diàleg ...

Josep Breu
3º teologia